

Daniela Marčok*
Filozofski fakultet
Univerzitet u Novom Sadu

УДК 012 Ramač J.
doi: 10.19090/rs.2022.6.19-60
Оригиналан научни рад
примљен 28.10.2022.
прихваћено за штампу 01.12.2022.

BIBLIOGRAFIJA RADOVA PROF. DR JANKA RAMAČA**

Ovo je prvi pokušaj da se sastavi puna bibliografija radova prof. dr Janka Ramača. Radi bolje preglednosti radovi će biti podeljeni u nekoliko kategorija: posebna izdanja, naučni radovi objavljeni u naučnim časopisima u zemlji i inostranstvu, radovi objavljeni u posebnim tematskim zbornicima ili u zbornicima radova sa naučnih skupova, naučno-popularni radovi, publicistički radovi, prikazi, poglavlja u udžbenicima, prevodi, priređivački rad, uvodne reči i recenzije. Kao prilog bibliografiji navodi se kratka biografija, nastavni rad i sistematizovan pregled glavnih oblasti i tema naučnih interesovanja u okviru naučno-istraživačkog rada prof. dr Janka Ramača.

Ključne reči: Janko Ramač, bibliografija, istorija, naučni radovi, prevodi.

Prof. dr Janko Ramač (1955–2022) je bio zaposlen na Filozofskom fakultetu od 1984. g., praktično od osnivanja Odseka za rusinistiku i polako je zaokruživao svoj aktivni naučni i pedagoški rad u ovoj ustanovi. Nakon neočekivanog gubitka ovog vrsnog istoričara, a istovremeno i izuzetno plodnog autora naučnih radova koji je postavio temelje istoriografije o vojvođanskim Rusinima – pisanje bibliografije njegovih radova nameće se kao potreba i nužnost. Prvobitna zamisao i namera pisanja ove bibliografije jeste da ona posluži kao podsticaj i oslonac istraživačima u budućim naučnim istraživanjima iz ove oblasti.

BIOGRAFIJA

Janko (Đura) Ramač je rođen u Ruskom Krsturu 22. marta 1955. g., gde je završio osnovnu školu, a takođe i gimnaziju 1975. g. Završio je i četiri razreda klasične gimnazije u Rimu. Na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu je diplomirao na grupi za istoriju 1980. g. Četiri godine je radio kao kustos u

---

* danielamarcokova@ff.uns.ac.rs

** Rad je nastao u okviru projekta *Diskursi manjinskih jezika, književnosti i kulture u jugoistočnoj i srednjoj Evropi* (178017) koji finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije.

Vojvođanskom muzeju u Novom Sadu, a od dolaska na Filozofski fakultet u Novom Sadu 1984. g, gde se zaposlio na Odseku za rusinistiku, prešao je uobičajeni put univerzitetskog nastavnika, podjednako se potvrđujući kako u nastavnom, tako i u naučnom smislu. Do 1988. g. bio je asistent-pripravnik, a zatim i asistent (1988–1996) na predmetu Istorija Rusina. Magistarski rad *Privredni i društveni život Rusina u Južnoj Ugarskoj (1848–1918)* je odbranio na Filozofskom fakultetu u Beogradu na grupi za istoriju 1990. g. Doktorsku disertaciju *Istorija Rusina u Južnoj Ugarskoj (1745–1918) / Історія русинів Південної Угорщини (1745–1918)* je odbranio na Istorijskom fakultetu Državnog univerziteta u Užgorodu u Ukrajini 1995. g. Usledio je izbor u zvanje docenta 1996. g., u zvanje vanrednog profesora 2001. g. i u zvanje redovnog profesora 2006. g.

U međuvremenu je od 2000–2003. g. boravio na postdoktorskoj specijalizaciji na Katedri za rusinistiku i ukrajinistiku na Visokoj školi u Niredhazi u Mađarskoj. Specijalizacija je obuhvatala naučno-istraživački rad realizovan u Sečenji biblioteci u Budimpešti i Državnom arhivu Mađarske u Budimpešti. Osim toga, u okviru specijalizacije bio je realizovan i rad u nastavi, te je prof. Ramač držao predavanja za studente Rusinistike i Ukrajinistike na ukrajinskom jeziku tokom 6 semestara.

Prof. Ramač je govorio i čitao nekoliko svetskih jezika: ukrajinski, italijanski, slovački, engleski, nemački, ruski, a služio se klasičnim jezicima – latinskim i grčkim.

Učestvovao je u radu organa fakulteta (član Nastavno-naučnog veća, član Saveta fakulteta) i univerziteta (član Stručnog veća za humanističke nauke od 2019. g.). U komisijama za izbor u zvanje učestvovao je dvanaest puta. Kao mentor prilikom pisanja završnih radova studenata na osnovnim, master i doktorskim studijama učestvovao je deset puta. Kao član komisije prilikom pisanja završnih radova studenata na osnovnim, master, specijalističkim i doktorskim studijama učestvovao je ukupno 33 puta.

Funkciju šefa Odseka za rusinistiku na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu vršio je u periodu od 2015 – 2021. g., a u poslednjem periodu bio je zamenik šefa na istom odseku.

Bio je član i sekretar Akademskog društva Rusina i Ukrajinaca (u okviru Saveza Rusina i Ukrajinaca Srbije sa sedištem u Novom Sadu) i član Društva

istoričara Srbije.¹ U okviru volonterskog rada bio je član Upravnog odbora Ekumenske humanitarne organizacije u Novom Sadu od 2012. godine.

NASTAVNI RAD

Na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu na osnovnim akademskim studijama predavao je predmete: Folkloristika, Istorija Rusina I, Istorija Rusina II, Kulturna istorija Rusina, a na master akademskim studijama Rusinsko pitanje u Srednjoj Evropi u XX veku. Držao je vežbe iz predmeta Stara ukrajinska književnost. Na postdiplomskim studijama je predavao Istoriju ukrajinske kulture. Učestvovao je kao mentor u izradi diplomskih radova, kao član komisija za odbranu magistarskih radova i kao član komisije za pristupno predavanje asistenta prilikom izbora u zvanje docenta. Bio je član komisija na odbrani diplomskih radova na Učiteljskom fakultetu u Somboru. Na Filološkom fakultetu u Beogradu od 2002. godine je od samog osnivanja Odseka za ukrajnistiku držao predavanja kao gostujući profesor iz predmeta Kulturna istorija ukrajinskog naroda 1 i 2 odnosno Ukrajinska kultura 1 i 2.

Pojedina predavanja, cikluse predavanja ili semestralne kurseve održao je na domaćim i stranim univerzitetima. Odsek za rusinistiku participira u program Erasmus+, u razmeni nastavnog osoblja i studenata sa univerzitetima u Poljskoj i Slovačkoj. Prof. Ramač je tri puta boravio kao predavač na Gdanjskom univerzitetu na Odeljenju za slavistiku, jednom na Prešovskom univerzitetu u Slovačkoj, kao i na Univerzitetu Mateja Bela u Banskjoj Bistrici u Slovačkoj. Studenti koji su na razmeni u okviru raznih programa studentske mobilnosti boravili na Filozofskom fakultetu, često su birali predmete Folkloristika i Kulturna istorija Rusina i pisali iz njih seminarske radove.

Prof. Ramač je po nekoliko predavanja držao na Univerzitetu u Vroclavu, na Prešovskom univerzitetu, na Nacionalnom univerzitetu u Užgorodu, na Univerzitetu „Ivan Franko” u Lavovu, na Katedri za slavistiku u Triru, a držao je i onlajn predavanje na Kijevskom nacionalnom univerzitetu „Taras Ševčenko”.

U okviru pedagoškog rada osim pripremanja literature za studente pripremao je i dodatke iz istorije Rusina za udžbenike istorije za osnovnu školu i gimnaziju na rusinskom jeziku. Tako je po prvi put u udžbenicima za osnovnu

---

¹ Društvo istoričara Srbije „Stojan Novaković” je dobrovoljno, nevladino i neprofitno, stručno udruženje profesionalnih istoričara udruženih radi poboljšanja nastave istorije u osnovnim i srednjim školama i unapređenja položaja nauke i struke na svim nivoima.

školu na rusinskom nastavnom jeziku dat sistematski pregled istorije Rusina od najranijih vremena do današnjih dana.

NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD

Zahvaljujući širokom spektru naučnih oblasti rusinistike koje spadaju u domen njegovog profesionalnog interesovanja, od samih početaka svog naučno-istraživačkog rada u jednakoj meri se posvećuje literaturi, istoriji i kulturnoj istoriji Rusina u Južnoj Ugarskoj/Jugoslaviji.

Shodno njegovoj profesionalnoj orijentaciji – nacionalnoj istoriji novog veka – osnovna oblast njegovog naučnog interesovanja bila je istorija Rusina u Južnoj Ugarskoj/Jugoslaviji. Iz te oblasti je odbranio magistarski rad, doktorsku disertaciju, objavio četiri knjige i najveći deo naučnih radova. Kako to navode članovi komisije prilikom izbora u zvanje vanrednog profesora² njegova doktorska disertacija je „prva naučno dokumentovana sinteza istorije Rusina u Južnoj Ugarskoj do 1918. g. Za razliku od ranijih autora, koji su proučavali prošlost Rusina, Ramač prošlosti Rusina u Južnoj Ugarskoj, naročito njihov crkveno-religijski, kulturno-prosvetni i nacionalni život sagledava u kontekstu Rusina karpatskog areala – Rusina u severoistočnoj Ugarskoj i Rusina/Ukrajinaca u Galiciji, ukazujući da je upravo ta veza sa maticom u značajnoj meri doprinela da se mala nacionalna zajednica Rusina u Južnoj Ugarskoj održala i razvijala od sredine XVIII veka do današnjih dana.”

Druga oblast interesovanja prof. Ramača iz koje je napisao značajan broj radova je kulturna istorija. U tom kontekstu se bavio proučavanjem istorijske građe i starijih rusinskih rukopisnih zbornika i epistolarnog nasleđa istaknutih ličnosti: *Hronika Ruskog Krstura Havrijila Kosteljnika; Pisma H. Kosteljnika mitropolitu Andreju Šeptickom; Prilog istoriji Futoškog vlastelinstva u XVIII veku;*

---

² Članovi komisije prilikom izbora u zvanje vandrednog profesora dr Janka Ramača u više zvanje – redovnog profesora Filozofskog fakulteta u Novom Sadu koji je održan 2006. godine: akademik SANU Slavko Gavrilović, redovni profesor Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, u penziji, naučna oblast Nacionalna istorija novog veka; akademik SANU Čedomir Popov, redovni profesor Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, u penziji, naučna oblast Opšta istorija novog veka, predmet Opšta istorija novog veka; Samuel Celovski, redovni profesor Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, naučna oblast Slovakistika, predmeti Istorija slovačkog naroda i Slovačko-srpske kulturne i književne veze; i Aleksandar Kasaš, redovni profesor Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, naučna oblast Nacionalna istorija, predmet Istorija Jugoslavije.

Hronika Ruskog Krstura... U svojim istraživanjima posvećivao se i folkloru Rusina i Ukrajinaca (*Свадебни обичаї як човар національного ідентитету Русиних на Мадярській Горніци; Гнатюково записи фольклору Руснацох у Южней Угорській и його науково статї о них як историйне жридо; Традиция и рационализованє рускей свадзби...*).

Osim toga, u svojim radovima se bavio modelima organizovanja verskog, prosvetnog i nacionalnog života ove nacionalne manjine od 17. veka do sadašnjosti: pitanjima nacionalnog i verskog identiteta, crkveno-religijskim i kulturno-školskim pitanjima, kao i društveno-ekonomskim položajem Rusina u Ugarskoj (*Вирски и церковни живот Руснацох; Школа у Руским Керестуре (1753–1777); Почеци націоналног препорода Русина у Јужној Угарској у првој половини 19. века; Припреме за оснивање Русинског народног просветног друштва; Перша руска друкарня...*).

Posebnu pažnju je posvećivao historiografiji Rusina i bavio se istraživanjem dela H. Kosteljnika, V. Hnaćuka, A. Duhnoviča ukazujući na istorijski značaj njihovih dela (*Гавриїл Костельник як историчар; Александер Духнович як историчар; Писма Гавриїла Костельника митрополитови Андријови Шептицькому; Володимир Гнатюк и Руснаци у Југославиї; Федор Лабош и његово дело у историографији о Русинима у Јужној Угарској...*).

U manjoj meri se posvećuje istraživanju lingvističkih tema Rusina (*Грамадика русинског језика Хаврији́ла Костельника и њена рецепција у периоду између два светска рата*).

Sledeća grupa radova se bavi kulturnim i književnim vezama sa Srbima (*Иван Франко и Срби; Иван Франко у публицистици о Србох...*). Nekoliko radova posvećeno je prošlosti vojvođanskih Slovaka i rusinsko-slovačkim književnim i kulturnim vezama (*The Settlement of Slovak in Kysáč; Rusini i Slovačka gimnazija u Petrovcu. Прилог виучованю културних контактох Руснацох и Словацох у Југославиї медзи двома шветовима войнами, Rusinsko – slovačke književne veze u drugoj polovini XX veka*). U istraživanjima ove vrste, ukazivao je da nacionalne i konfesionalne razlike nisu uvek prepreka za dobrosusedske odnose i saradnju. Njegov rad u ovoj oblasti je prepoznat i od strane slovačke nacionalne manjine u Srbiji. Prosvetna komisija Matice slovačke u Srbiji mu je na Slovačkim narodnim svečanostima 11. avgusta 2018. g. u Bačkom Petrovcu uručila Posebno priznanje za zasluge na polju obrazovanja, vaspitanja i unapređivanja slovačkog jezika i slovačke kulture (*Osobitné uznanie za zásluhy a úspechy na poli vzdelávania, výchovy a zveľaďovania slovenského jazyka a jazykovej kultúry; Matica slovenská v Srbsku, Osvetová komisija MSS*).

Deo radova prof. Ramača je posvećen kulturnim vezama sa Rumunima i drugim nacionalnim zajednicama Ugarske i njenim državama-naslednicama (*Rumuni među prvim Rusinima u Krsturi u XVIII veku; Контакти Русина са другим националним заједницама у Војводини у периоду између два светска рата*).

U poslednjem periodu je njegov naučno-istraživački rad bio usmeren na starije rukopisne zbornike i historiografiju Rusina u Južnoj Ugarskoj/Jugoslaviji, zatim na istoriju i kulturnu istoriju Rusina u periodu između dva svetska rata, kao i na kulturne i nacionalne kontakte i saradnju Rusina u Jugoslaviji sa Ukrajinom, kao i Rusinima i Ukrajinacima u dijaspori (*Иван Франко о српско-украјинским везама и односима; Видання Руського народного освітнього товариства в Югославії про українців Галичини (1921–1941); Исељавање Срба у јужну Русију/Украјину средином 18. века и досељавање Русина из североисточне Угарске у Бачку – додирне тачке и разлике...*).

Posthumno će biti publikovana knjiga u koautorstvu sa Danielom Marčok: *Kanonické vizitácie slovenských vojvodinských evanjelických a. v. cirkevných zborov v rokoch 1835 a 1836* (Kanonске vizitacije slovačkih evangeličkih a. v. crkvenih zajednica 1835. i 1836. g.). Radi se o prevodu latinskih rukopisnih tekstova na slovački jezik u kritičkom izdanju, sa napomenama autora u fusnotama o značajnim događajima u crkvenim zajednicama, okolnostima, pojedincima, crkvenoj i školskoj literaturi. U historiografiji o slovačkoj vojvođanskoj crkvenoj istoriji do sada nije bilo publikovano izdanje sličnog tipa i formata. Kao suizdavači učestvuju Arhiv Vojvodine, Slovačka evangelička augzburške veroispovesti crkva u Srbiji i Centar za istraživanje istorije i kulture Slovaka sa Donje zemlje na Filozofskom fakultetu Univerziteta Mateja Bela u Banskoj Bistrici.

U pripremi je izdavanje knjige *Листування Михайла Ковача і Олекси Мишанича*. (Izdavač NIU Ruske slovo, Novi Sad. Koautori su O. Rumjancev i J. Mišanič).

Prof. Janko Ramač se bavio prevodenjem etnografskog materijala na rusinski sa srpskog, ukrajinskog, nemačkog i latinskog jezika. Takođe je prevodio sa ukrajinskog i rusinskog jezika na srpski. Za prevod Biblije (u koautorstvu sa svojim starijim bratom Mihalom, književnikom, novinare i publicistom) – prvi u svetu kompletan prevod Starog i Novog zaveta sa grčkog izvornika na rusinski jezik dobio je Orden i Diplomu Viteza reda sv. pape Silvestera (Equites ordinis

Sancti Silvesteri papae).³ Bibliju na rusinskom jeziku objavila je Eparhija svetog Nikole u Ruskom Krsturu, koja okuplja katolike vizantijskog obreda u Srbiji. Prevođenje je započeto 2002. godine, a prevod je namenjen Rusinima u Srbiji i Hrvatskoj, kao i sve brojnijoj rusinskoj dijaspori iz ovih zemalja. Prevod Novog zaveta objavljen je 2006. g., a cela Biblija 2019. g. Prevod Biblije za crkvenu upotrebu odobrila je posebna komisija u sastavu: o. mr Mihajlo Malacko, o. Vladislav Rac i o. Julijan Rac, a koju je imenovao i predsedavao joj vladika dr Georgij Džudžar.

Među najznačajnija prevodilačka ostvarenja spada i prevod naučnih članaka i rasprava Volodimira Hnaćuka o Rusinima *Етнографски материяли з Угорскей Русу. [Кн.] 5, Розправи у статі о Руснацох Бачки, Сриму и Славониї*, kao i *Kratka istorija Ukrajine / Arkadij Žukovski, Orest Subteljni* – prevod sa ukrajinskog na srpski jezik zajedno sa Anamarijom Ramač Furman.

Važan i neizostavan deo naučno-istraživačkih aktivnosti je i prezentovanje njihovih rezultata. Kao šef Odseka za rusinistiku u saradnji sa Pedagoškim zavodom Vojvodine učestvovao je u organizovanju Četvrtе međunarodne naučne konferenciju „Interkulturalnost u obrazovanju 2018”, održane 13. oktobra 2018. g. u Novom Sadu – u svojstvu člana uredništva, naučnog i organizacionog odbora.

Bio je inicijator organizovanja Drugog karpatskog simpozijuma kao i VII međunarodnog naučnog skupa „Лемки, Бойки, Гуцули, Русини – история, сучасноц, материялна и духовна култура” na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu koji je održan 21–22. juna 2019. g. Bio je predsednik međunarodnog organizacionog odbora, član naučnog odbora Simpozijuma i glavni urednik zbornika radova sa konferencije. Suorganizatori su bili Filozofski fakultet Univerziteta Mateja Bela iz Banske Bistrice u Slovačkoj i Ukrajinsko istorijsko društvo u Poljskoj. Kao višegodišnjem učesniku na ovim međunarodnim konferencijama koje se bijenalno organizuju u Poljskoj i Slovačkoj, prof. Ramaču je na konferenciji koja je 2017. g. održana u Banskoj Bistrici/Staroj Lesni u Slovačkoj dodeljeno posebno priznanje (*Pamätný list*) Katedre za istoriju Filozofskog fakulteta Univerziteta Mateja Bela u Banskoj Bistrici.

---

³ Na svečanosti u grkokatoličkoj crkvi u Novom Sadu 18. maja 2019. godine, povodom proglašenja osnivanja Eparhije sv. Nikolaja, kardinal Leonardo Sandri, prefekt Kongregacije za istočne crkve, dodelio je prof. dr Janku Ramaču Orden i Diplom u Viteza reda sv. pape Silvestera, koju je izdao papa Franjo XVI.

U novembru 2021. g. na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu organizovana je Međunarodna naučna konferencija „Seobe Ukrajinaca na prostor Bivše Jugoslavije“ (130 godina od doseljavanja) koju su organizovali Filozofski fakultet u Novom Sadu, Odsek za rusinistiku i Filološki fakultet u Beogradu, Katedra za slavistiku i Filozofski fakultet u Zagrebu. Prof. Ramač je bio jedan od inicijatora i organizatora konferencije.

Učestvovao je na brojnim naučnim međunarodnim konferencijama u zemlji i inostranstvu: u Novom Sadu, Beogradu, Nišu, Ruskom Krsturu, Bačkom Petrovcu, Bekeščabi, Debrecinu, Kečkmetu, Niredhazi, Baji, Triru, Tartuu, Nadlaku, Prešovu, Svidniku, Banskoj Bistrici, Užgorodu, Kijevu, Lavovu, Poznanju, Gdanjsku, Vroclavu, Slupsku, Brnu, Zagrebu i drugim mestima.

Bio je glavni i odgovorni urednik časopisa *Русинистични студії / Ruthenian Studies*,⁴ član uredništva časopisa *Годишњак Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду* (od 2015. g.), član uredništva ukrajinskog naučnog časopisa *Сумска старовина*, član uređivačkog kolegijuma za naučnu oblast u rusinskom časopisu za nauku, literaturu, kulturu i umetnost *Шветлосц*, član uredništva naučnog časopisa Filološkog fakulteta u Beogradu *Україністика и словенски свет, зборник научних радова* (od 2017.),⁵ i inostrani član uredništva naučnog časopisa Kijevskog univerziteta *Київські історичні студії / Kyiv Historical Studies* (od 2019. g.). Takođe je bio član redakcije za istoriju *Enciklopedije Vojvodine*, član redakcije časopisa *Studia Ruthenica*, rusinsko-ukrajinskog hrišćanskog časopisa *Дзвони*, kao i član redakcije

⁴ Počevši od 2017. g., na inicijativu prof. Ramača, pri Odseku za rusinistiku je pokrenut naučni časopis *Русинистични студії* (srp. Rusinističke studije), koji izdaje Filozofski fakultet u Novom Sadu i izlazi jednom godišnje.

Nakon organizovanja međunarodne naučne konferencije *Велькосц малих язичних, литературних, историйних и културних традиційох* 2012. godine, kao i izdavanje zbornika radova *Русинистични студії – Ruthenian Studies* 2015, ukazala se potreba osnivanja časopisa koji bi objavljivao naučne radove iz oblasti rusinistike. Odsek za rusinistiku Filozofskog fakulteta u Novom Sadu na kojem se organizuju studije rusinistike u najširem smislu, od osnovnih i master, pa sve do doktorskih studija i gde su angažovani rusinisti raznih profila filologije i istorijskih nauka – pokazalo se kao najkompetentnije za realizovanje ideje okupljanja naučnika iz zemlje i inostranstva koji bi se zanimali za rusinistiku. Posredstvom ovog časopisa omogućena je njihova efikasnija saradnja i otvoreni su poligoni za iznošenje naučnih dostignuća u oblasti rusinistike, naučnih rasprava i polemika, ali bez unošenja dnevne politike i interesne ideologije koja retardirajuće deluje na nauku.

⁵ Izdavač: Новинско-видавательствана установа „Руске слово“ Нови Сад. Počevši od 2016. g. izdanja ovog časopisa su dostupna na: <https://www.ruskeslovo.com/шветлосц/архива/>

časopisa Centra za multikulturalnost u Novom Sadu *Informator*. Bio je urednik *Enciklopedije Rusina i Ukrajinaca Jugoslavije* i glavni i odgovorni urednik pilot izdanja ove enciklopedije.

Prof. Ramač je učestvovao na više domaćih naučnih projekata. Bio je rukovodilac projekta *Модели организовања етничких заједница у мањинском положају на примеру Русина и Украјинаца* koji je finansiran od strane Fonda za otvoreno društvo iz Beograda. Na projektu su učestvovali akademik Julijan Tamaš, dr Jakov Kišjuhas i mr Đura Hardi (2000–2001). Učestvovao je u radu na projektu *Војводина – мултиетнички историјски простор* Odseka za istoriju Filozofskog fakulteta u Novom Sadu kojim je rukovodio prof. dr Peter Rokai (2002–2005). Takođe je učestvovao u radu na projektu *Извори о прошлости и култури Војводине* са темом *Извори и литература за историју Русина у Војводини* Odseka za istoriju Filozofskog fakulteta u Novom Sadu kojim je rukovodio akademik Slavko Gavrilović (2006). Iste godine je bio učesnik projekta *Истраживања политичке, привредне и културне прошлости Војводине* са темом *Контакти Русина са другим националним заједницама у Војводини у периоду између два светска рата*; rukovodilac projekta je bio prof. dr Aleksandar Kasaš.

Učestvovao je i u naučnim projektima finansiranim od strane Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (*Војвођански простор у контексту европске историје*, rukovodilac projekta prof. dr Vladan Gavrilović; od 2010). Nekoliko puta je učestvovao na projektima u kojima je bio rukovodilac, a koje je finansijski podržao Sekretarijat za visoko obrazovanje i naučnoistraživačku delatnost AP Vojvodine (*Савремено стање у русинистици: језик, књижевност и култура*, 2017/2018 i *Историјски преглед и савремено стање русинског и словачког језика, културе и књижевности у мултиетничком европском простору*, 2018/2019). Na ovim projektima su osim nastavnika i saradnika Odseka za rusinistiku učestvovali i nastavnici Odseka za slovakistiku Filozofskog fakulteta u Novom Sadu. Od 2022. g. je bio uključen na projektu u okviru *Programa IDEJE* koji finansira Fond za nauku Republike Srbije koji vodi Balkanološki institut SANU, a kao članovi naučnoistraživačkog tima u njemu učestvuju i naučni radnici sa Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, Filološkog fakulteta u Beogradu i Filozofskog fakulteta u Nišu.

BIBLIOGRAFIJA RADOVA PROF. DR JANKA RAMAČA

A) KNJIGE (SAMOSTALNE I U KOAUTORSTVU)

1. **Прилоги до историї руского языка / Гавриїл Г. Надь** [до друку пририхтал Янко Рамач]. Нови Сад: Руске слово, 1988. 189 б.
2. **Vladimir Biljnja: Rusini u Vojvodini. Prilog izučavanju istorije Rusina Vojvodine (1918-1945)**. Novi Sad: Dnevnik, 1987, 191 s.
3. **Privredni i društveni život Rusina u Južnoj Ugarskoj (1848–1918)**. Beograd: Filozofski fakultet, 1990. 215 s. (magistarski rad)
4. **Привредни и друштвени живот Руснацох у Южней Угорскей (1745–1848)**. Нови Сад: Руске слово, 1990. 190 б.
5. **Кратка история Руснацох (1745–1918)**. Нови Сад: Грекокатолицка парохия св. Петра и Павла, 1993. 134 б.
6. **Istorija Rusina u Južnoj Ugarskoj (1745–1918) / Історія русинів Південної Угорщини (1745–1918)**. Užgorod: Istorijski fakultet Nacionalnog univerziteta u Užgorodu / Ужгород: Факультет історії Ужгородський національний університет, 1995. 430 s. (doktorska disertacija)
7. **Школа у Руским Керестуре (1753–1918)**. Нови Сад: Грекокатолицка парохия св. Петра и Павла, 1995. 142 б.
8. **Костельник, Гавриїл, Liber memorabilium грекокатолицкей парохії бачкерестурскей**. Нови Сад: Союз Руснацох и Українцох Югославиї, 1998. 218 б.
9. **Руснаци у Южней Угорскей (1745–1918)**. Нови Сад: Войводянска академия наукох и уметносцох, 2007. 526 б.
10. **На крижней драги. Руснаци у Югославиї од 1918–1941. року**. Нови Сад: Руске слово, 2016. 381 б.
11. **Зоз живота Руснацох у Кули**. Ед. Янко Рамач, Александер Мудри, Саша Сабадощ. Нови Сад: Завод за культуру войводянских Руснацох, 2016. 149 б.
12. **Руснаци у Суботици. Монографія**. Суботица: Друштво Русина, 2018. 132 б. (sa Sašom Sabadošem)
13. **Єден вояк, два рабства, три униформи**. Ед. Янко Рамач. Нови Сад: Filozofski fakultet, 2022. 134 б.
14. **Kanonické vizitácie slovenských vojvodinských evanjelických a. v. cirkevných zborov v rokoch 1835 a 1836**. Nový Sad: Archív Vojvodiny; Nový Sad: SEAVC v Srbsku; Banská Bystrica: Centrum pre výskum dejín a kultúry dolnozemských Slovákov na FF UMB, 2022. 461 s. (sa Danielom Marčok)

15. **Листування Михайла Ковача і Олекси Мишанича.** Novi Sad: Ruske slovo. (sa O. Rumjancevim (О. Румянцев) i J. Mišaničem (Я. Мишанич)) (u pripremi)

В) PRILOZI (ČLANCI, PRIKAZI) U PERIODICI

16. **Два прилоги историї керестурскей школи у 19. сторочу.** Творчосц,⁶ 1980, рок 6, ч. 6, б. 57–112.
17. **Витримованє войска.** Шветлосц,⁷ 1981, рок XIX ч. 6, б. 662–666.
18. **Одаванє за вояка.** Творчосц, 1981, рок 7, ч. 7, б. 30–32.
19. **Керестурци на Билей у другой половки XVIII вику.** Народни календар 1982,⁸ 1981, б. 80–84.
20. **Коцур 70-их и 80-их рокох XVIII вику.** Народни календар 1986, 1985, б. 80–88.
21. **Чи Руснаци до Бачки од половки XVIII вику присельовани под окреммима условиями и з окреммим цильом.** Творчосц, 1987, рок 13, ч. 13, б. 53–58.
22. **Владимир Билья: Русини у Војводини. Прилог изучавању историје Русина Војводине (1918-1945).** Зборник Матице српске за историју, 1988, бр. 38, с. 190–192. (sa Julijanom Tamašem)
23. **Основни характеристики друштвено-економског положеня Русинох у Угорскей до конца XVII вику (1–2).** Шветлосц, 1988, рок XXVI, ч. 2–3, б. 186–198, 307–318.
24. **Прилоги гу историї култури Руснацох у Бачки у другой половки XVIII вику.** Шветлосц, 1988, рок XXVI, ч. 4, б. 416–434.
25. **Спомин Вични керестурски або Спомин од створеня швета.** Шветлосц, 1988, рок XXVI, ч. 5, б. 527–550.

---

⁶ *Творчосц гласник Дружтва за руски язык и литературу*, izlazio je u Novom Sadu u period od 1975. do 1987. g. U saradnji Zavoda za kulturu vojvođanskih Rusina i Društva za rusinski jezik, literaturu i kulturu digitalizovana su izdanja ovog godišnjaka i dostupna su na: <https://zavod.rs/tvorchosts-i-studia-ruthenica/>

⁷ *Шветлосц: часопис за науку, литературу, културу и уметносц* izlazi u Novom Sadu od 1952. g. (sa prekidom u izlaženju od 1955–1966. g.) i jedina je publikacija te vrste na rusinskom jeziku u Voјvodini. Od 2016. g. časopis je u digitalizovanoj formi dostupan na: <https://www.ruskeslovo.com/шветлосц/архива/>

⁸ *Народни календар* (Нови Сад). Први русински *Народни календар* издат је 1921. године.

26. **Врабельово учительованє у Старим Вербаше (Прилоги гу историй рускей конфесийней школи у Старим Вербаше 90-их рокох XIX вику).** Шветлосц, 1988, рок XXVI, ч. 6, б. 688–706.
27. **Прилог до историй школи у Керестуре и Коцуре на початку XX вику.** Народни календар 1989, 1988, б. 53–57.
28. **Недокончени лингвистични роботи Гавриїла Надя.** In: Гавриїл Надя, Прилоги до историй руского языка. Ед. Янко Рамач. Нови Сад: Руске слово, 1988, б. 5–15.
29. **Юлијан Тамаш: Гавриїл Костельник медзи доктрину и природу, Руске слово, Нови Сад, 1986.** Зборник Матице српске за славистику, 1988, бр. 35, с. 187–190.
30. **Julijan Tamaš: Havrijil Kosteljnjk zwischen Doktrin und Natur, Ruske slovo, Novi Sad, 1986.** Rays – Billetin of the Writers Association of Vojvodina, Summer 1988, s. 58–59.
31. **Русини у Војводини.** Зборник Матице српске за историју, 1988, бр. 38, с. 177–195. (са Јулијаном Тамашем)
32. **Прилог гу историй Руснацох у Петровцох 1834–1850.** Шветлосц, 1989, рок XXVII, ч. 1, б. 55–62.
33. **Прилог гу историй Руснацох у Петровцох и Миклошевцох 1850–1890.** Шветлосц, 1989, рок XXVII, ч. 2, б. 234–245.
34. **Керестурски урбар з 1772. року.** Шветлосц, 1989, рок XXVII, ч. 3, б. 374–387.
35. **Зраженє керестурскей општини з новтарушом Салајом.** Шветлосц, 1989, рок XXVII, ч. 6, б. 738–746.
36. **Вирски и церковни живот Руснацох.** Народни календар 1990, 1989, б. 101–107.
37. **Др Микола Мушинка: Фолклор Руснацох Войводини, Перша часц. Народни обряди и шпиванки. Руске слово, Нови Сад, 1988.** Зборник Матице српске за славистику, 1990, бр. 38, с. 215–218.
38. **Прилоги гу питању православного руху медзи Руснацами у Бачки 90-их рокох XIX вику.** Шветлосц, 1990, рок XXVII, ч. 6, б. 721–740.

39. Прилог гу историї Руснацох у Бачинцох (1834–1890) (Подлога за розуменє „Орачох” М. Ковача). *Studia Ruthenica* 1, 1988–1989,⁹ б. 94–111.
40. 240 роки Руского Керестура. Руски календар 1991, 1990, б. 48–54.
41. Микола Мушинка: Фолклор Руснацох Войводини. Зборник Матице српске за славистику, 1990, бр. 38, с. 203–222.
42. Учителюванє Михайла Врабеля у Новим Садзе (1895–1898). Шветлосц, 1991, рок XXIX, ч. 6, б. 48–66.
43. Руски дияспори на своїх крижних драгох по 1918. Рок. *Studia Ruthenica* 2, 1990–1991, б. 75–84.
44. Александер Духнович и будзенє националней свідомосци Руснацох у Угорскей. *Studia Ruthenica* 2, 1990–1991, б. 23–35.
45. Два нови кнїжки др Иштвана Удвария. *Studia Ruthenica*, 2, 1990–1991, б. 134–137.
46. Школа у Руским Керестуре (1753–1848). Шветлосц, 1991, рок XXIX, ч. 2–6, б. 105–117.
47. Роль церкви й освіти в національному житті русинів Південної Угорщини (1745–1918). In: *Nemzetiség – Identitás. A IV. nemzetközi néprajzi nemzetiségkutató előadásai*. Ed. Z. Ujváry, E. Eperjessy, A. Krupa. Békéscsaba – Debrecen: Ethnica, 1991, s. 371–376.
48. Традиция и рационализованє рускей свадзби. Руски календар 1992, 1991, б. 132–134.
49. Гнатьюкові записи фольклору русинів Південної Угорщини та наукові статті про них як дослідне джерело. In: Від Наукового товариства ім. Шевченка до Українського вільного університету: матеріали Міжнародна наукова конференція, Пряшів – Свидник, 12–15 червня 1991 р. Ед. М. Мушинка. Издавач: Наукове товариство імені Т. Шевченка. 1992, с. 88–91.
50. 240 роки школи у Руским Керестуре (1753–1993). Руски календар 1993, 1992, с. 32–37.

---

⁹ *Studia Ruthenica* je naučno-stručni časopis (godišnjak) koji izdaje Društvo za rusinski jezik, književnost i kulturu sa sedištem u Novom Sadu. Časopis je pokrenut 1975. godine, pod prvobitnim naslovom: *Творчосу*, a počevši od dvobroja 14–15 (1988–1989) izlazi pod novim naslovom: *Studia Ruthenica*. Podaci o ovom zborniku su dostupni na: <http://www.druzтво.org/ruski/vidania/Studia%20ruthenica/index.htm#srpski>

51. Гнатюково записи фолклору Руснацох у Южней Угорскей и його науково статі о нїх як историйне жридли. Шветлосц, 1993, рок XXX, ч. 1–2, б. 50–61.
52. Традиция писаного слова при Руснацох у Южней Угорскей од половки XVIII по конец XIX века. Шветлосц, 1994, рок XXXI, ч. 2, б. 133–141.
53. Національні і політичні орієнтації руської інтелігенції в Південній Угорщині в XIX ст. In: *Культура українських Карпат: традиція і сучасність. Матеріали Міжнародної наукової конференції, 1–4 вересня 1993 р. Ед. І. Ребрик. Ужгород: Гражда. 1994, с. 216–229.*
54. Руснаци у Дюрдьове по конец XIX вику. Шветлосц, 1995, рок XXXII, ч. 1, б. 88–103.
55. Tradicija pisane reči kod Rusina u Južnoj Ugarskoj od sredine XVIII do kraja XIX veka. In: *Különlenyomata Dunáninnen – Tiszáninnen c. kötetből. Ed. J. Bárh. Kecskemét: A kecskeméti Katona József Múzeum Közleményei 7, 1995, s. 123–129.*
56. Грекокатоліцка церква у Бачки под юрисдикциу Калочскей архиепископії (1751–1777). Християнски календар „Дзвони” 1995, 1994, б. 89–111.
57. Брестска уния. Християнски календар „Дзвони” 1996, 1995, б. 41–50.
58. Прилог историји русинске школе у Новом Саду (1862–1895). Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду XXIII, 1995, б. 23 с. 565–575.
59. Чуване националногo идентитета Руснацох у Южней Угорскей (1745–1918). In: *Руснаци/Русини (Зборник радова са Међународне научне конференције „Доселѡвање и живот Русина у Бачкој, Срему и Славонији 1745–1995” одржане у Новом Саду 27–28. септембра 1995), Нови Сад: Филозофски факултет, Катедра за русински језик и књижевност; Завод за уѡбенике и наставна средства Београд, 1996, с. 307–330.*
60. Прилоги историографији Руснацох и Украјинцох Югославији у „Руских календарох” (1921–1941). Християнски календар „Дзвони” 1997, 1996, б. 130–146.
61. Володимир Гнатюк и Руснаци у Югославији. Християнски календар „Дзвони” 1998, 1997, б. 125–134.

62. **Хроніка Руского Керестура Гавриїла Костельника „Liber memorabilium грекокатоліцкей парохії бачкерестурскей”.** In: Liber memorabilium грекокатоліцкей парохії бачкерестурскей / Гавриїл Костельник. Ед. Янко Рамач. Нови Сад: Союз Руснацох и Українцох Югославії, 1998, 3 – 27.
63. **Хор Рускей народней читальні у Руским Керестуре у рокох 1933–1941.** Християнски календар „Дзвони” 1999,¹⁰ 1998, б. 120–131.
64. **Иван Франко у публицистики о Сербох.** Шветлосц, 1998, рок XXXVI, ч. 1–2, б. 38– 48.
65. **З нагоди 250–рочніци керестурскей парохії.** Християнски календар 2001, 2000, б. 53–62.
66. **Руснаци у Миклошевцох (1850–1890).** Думки з Дунаю: Літопис Союзу Русинох Републики Горватскей, 2000, год. 12, ч. 3, б. 207–210.
67. **Модели организовања културно-просвитног и националног живота Руснацох.** Руски календар 2001, 2001, б. 64–74.
68. **Прилог историї школства Руснацох у Югославії у периодзе медзи двома шветовима войнами (1918–1941).** Шветлосц, 2001, рок XXXIX, ч. 1, б. 55–73.
69. **Писма Гавриїла Костельника митрополитови Андријови Шептичкому (1–2).** Шветлосц, 2001, рок XXXIX, ч. 2– 3, б. 173–200, 301–322.
70. **Rusinsko javno mnjenje, inteligencija i službeni stavovi o pitanjima nacionalnog identiteta Rusina u XX veku.** Zbornik radova predavača Prve letnje multikulturne škole „Interkulturni dijalog”. Novi Sad: Specijalističke akademske studije. 2001, s. 91–102.
71. **Свадебни обичаї як чувар националног идентитета Русинох на Мадярскей Горніци.** Шветлосц, 2001, рок XXXIX, ч. 4, б. 418–431.
72. **Прилог виучованю културних контактох Руснацох и Словацох у Югославії медзи двома шветовима войнами.** Шветлосц, 2002, рок XL, ч. 1–2, б. 71–89.
73. **Nacionalni i verski identitet Rusina u Vojvodini.** In: Kulturni i etnički identiteti u procesu globalizacije i regionalizacije Balkana. Ed. Lj. Mitrović, D. Đorđević, D. Todorović. Niš: Jugoslovensko udruženje za naučno istraživanje religije, Niš, 2002, s. 146–152.

---

¹⁰ Християнски календар „Дзвони” је месечни хришћански часопис, излази од 1993. г.

74. **Школа у Керестуре 1753–1777.** Християнски календар „Дзвони” 2003, 2002, с. 86–95.
75. **Зв’язки русинів Південної Угорщини з Мукачівською єпархією 1751–1777.** In: *Carpatica – Карпатика. Релігія і церква в країнах Центральної та Південно-Східної Європи.* Ед: Е. А. Балагурі, М. М. Вегеш, С. В. Віднянський, М. П. Тиводар та ін. Ужгород: Вид-во УжНУ, 2002, с. 4–19.
76. **Значне историографске діло (Ђура Харди, Наследници Кијева између краљевске круне и татарског јарма, Филозофски факултет Нови Сад, Нови Сад, 2002, 239 стр.).** Шветлосц, 2002, рок XL, ч. 3–4, с. 255–260.
77. **Ришоване енигми чи трацене у молги (Владимир Шанта: Енигма Русини – Руснаци – Рутени, Нови Сад, 2002, 90).** Шветлосц, 2002, рок XL, ч. 3–4, с. 261–265.
78. **Релігійна та націонална ідентичність русинів Крижевацької єпархії (1777–1918).** In: *Ковчег – Науковий збірник із церковної історії, Число 4: Еклезіальна й націонална ідентичність греко-католиків центрально-східної Європи.* Ед. Б. Гудзяка, І. Скочиляс, Олега Турія. Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2003, с. 187–198.
79. **Краль Матяш Корвин у фолклоре Русинох: Ігорь Керча, Матяш, король Русинув, Ніредьгаза, 2001, 157 стр.** Шветлосц, 2003, рок 41, ч. 1, с. 121–123.
80. **Енциклопедия историй и култури Русинох: (Paul Magosci, Ivan Pop [editors], Encyklopedia of Rusyn history and culture, Toronto-Bufalo-London, 2002).** Руске слово,¹¹ 2003, рок 59, ч. 5, с. 9.
81. **Нови кнїжки о. мр Романа Миза.** Шветлосц, 2003, рок 41, ч. 1, б. 110–117.
82. **Русинистика у Мађарскеј.** Шветлосц, 2003, рок 41, ч. 1, б. 121–126.
83. **Руснаци у Шидзе (1803–1848).** Християнски календар – Руски календар 2004, б. 162–174.
84. **Школа у Руским Керестуре (1753–1777).** Шветлосц, 2004, рок XLII, ч. 1, б. 36–50.
85. **Перша руска друкарня.** Шветлосц, 2004, рок XLII, ч. 4, б. 441–451.

¹¹ *Руске слово*, organ Skupštine SAP Vojvodine izlazi od 1945. g. u Ruskom Krsturu, od 1967. u Novom Sadu.

86. **Еротска проза Русина/Украјинаца у Аустро-Угарској у записима Володимира Хнатјука.** *Славистика*¹² VIII (2004), 2004, год. 8, с. 337–343.
87. **Прилог историји Футошког властелинства 60–70-их година XVIII века.** *Истраживања*,¹³ 2004, бр. 15, с. 135–153.
88. **Национални идентитет Русинох у Австро-Угорскеј: одгуки прешлости.** *Руске слово*, 2004, рок 60, ч. 6, б. 2.
89. **Гавриїл Костельник як историчар.** *Шветлосц*, 2005, рок XLIII, ч. 3, б. 311–321.
90. **Александер Духнович як историчар.** *Шветлосц*, 2005, рок XLIII, ч. 1, б. 47–55.
91. **Исељавање Срба у јужну Русију/Украјину средином 18. века и досељавање Русина из североисточне Угарске у Бачку – додирне тачке и разлике.** In: *Сеоба Срба у Руско царство половином 18. века.* Ед. С. Лалић. Нови Сад: Српско-украјинско друштво – Архив Војводине – Музеј Града Новог Сада, 2005, с. 377–384.
92. **Драги кирилских кнїжкох гу Руснацом у Бачки у другеј половки 18. века.** *Шветлосц*, 2006, рок XLIV ч. 2, с. 181–194.
93. **Иван Франко о српско-украјинским везама и односима.** In: *Иван Франко и Срби. Зборник радова са међународног симпозијума у Новом Саду 25–27. новембра 1996. године.* Ед. Б. Косановић. Нови Сад: Srpsko-ukrajinsko društvo – Arhiv Vojvodine, 2006, с. 65–74.
94. **Putevi ćirilskih knjiga do Rusina u Vačkoj u drugoj polovini XVIII века.** In: *Balkan i Panonija kroz istoriju, Zbornik radova sa Međunarodnog naučnog skupa Balkan i Panonija kroz istoriju, Novi Sad – Sr. Mitrovica, 9–10. jun 2005.* Ed. S. Gavrilović. Novi Sad: Filozofski fakultet, Odsek za istoriju, 2006, s. 193–203.

---

¹² *Славистика* је научни часопис из области словенских језика, књижевности и култура који редовно излази од 1997. године. Издавачи часописа су Славистичко друштво Србије и Филолошки факултет Универзитета у Београду. Архива издања је доступна на: <http://casopis.slavistickodrustvo.org.rs/архива-издања/>

¹³ *Časopis Istraživanja– Journal of Historical Researches* pokrenut je 1971. godine i izdaje ga Odsek za istoriju Filozofskog fakulteta u Novom Sadu. *Istraživanja* su posvećena objavljivanju najbolje naučne misli o svim aspektima društveno-političkih procesa i događaja na prostoru Srednje i Jugoistočne Evrope, kao i Istočnog Mediterana. Архива digitalizovanih izdanja ovog časopisa је доступна на: <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/digitalna-biblioteka/0350-2112>

- 95. The Religious and National Identity of the Ruthenians in the Eparchy of Križevci.** In: Konfessionelle Identität und Nationsbildung. Die griechisch-katholischen Kirchen in Ostmittel – und Südosteuropa im 19. und 20. Jahrhundert. Ed. H. Ch. Maner. Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2007, s. 191–202.
- 96. Селенє Сербох до Росийского царства коло половки 18. века.** (Приказ кнѣге: Сеоба Срба у Руско царство половином 18. века, Нови Сад, 2005). Шветлосц, 2007, рок XLV, ч. 3, с. 415–418.
- 97. Иван Франко и Срби.** Шветлосц, 2007, рок XLV, ч. 4, б. 552–555.
- 98. Контакти Русина са другим националним заједницама у Војводини у периоду између два светска рата.** Истраживања, 2007, бр. 18, с. 271–282.
- 99. Иван Франко и Срби. Зборник радова са Међународног симпозијума одржаног у Новом Саду 25–27. новембра 1996. Српско-украјинско друштво Нови Сад, Архив Војводине, Нови Сад, 2006, 211 стр.** Славистика XII (2008), 2008, год. 12, с. 428–430.
- 100. Vasa Stajić o Rusinima u Novom Sadu.** In: Vasa Stajić – misao i delo. Zbornik radova sa naučnog skupa. Ed. J. Tamaš. Novi Sad: Vojvođanska akademija nauka i umetnosti, 2008, s. 16– 21.
- 101. Прилог историографији о Русинима у Јужној Угарској од краја XVIII до почетка XX века: Русини у штампи и другим публикацијама о самима себи,** Извори о историји и култури Војводине, Зборник радова. Ед. Д. Микавица. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за историју, 2009, с. 403–425.
- 102. Славко Гавриловић у историографији о Русинима у Јужној Угарској.** Istraživanja – Journal of historical Researches, 2009, br. 20, s. 229–240.
- 103. Фолклористика Балкана: Познањ.** (Приказ Међународне научне конференције „Балкански фолклор као интеркултурални код” одржане од 12–13. маја 2009. у Познању уз учешће Русина из Србије). Руске слово, 2009, рок 65, ч. 22, с. 9.
- 104. Культурно-национальне відродження русинів Південної Угорщини в другій половині XIX столття.** In: Українство у світі: Україна є там, де живуть українці : матеріали V міжнар. укр.-канад. наук. конф., трав., 2009 р. (Український вимір: Міжнар. зб. інформ., освіт., наук., метод. ст. і матеріалів з України та діаспори; Чис. 8 у 3-х т.; Т. 1). Ед. С. Пономаревський. Чернігів: Видавничий проект

- кафедри педагогіки та психології Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського та Фондації міжнародних освітніх ініціатив „Україна-діяспора”. 2009, бр. 8/1, с. 71–77.
- 105. Прилог проучавању урбарске регулације у Бачкој 1770. године – одговори на девет питања.** Истраживања, 2010, бр. 21, с. 133–166.
- 106. Почети националног препорода Русина у Јужној Угарској у првој половини 19. века.** Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду XXXV/1, 2010, б. 35, с. 255–266.
- 107. Канонична візитація Керестурської парафії 1767.** In: Збірник Музею української культури у Свиднику. Ед. М. Сополіга. Свидник: Музей української культури у Свиднику, 2010, ч. 25, б. 95–128.
- 108. Иштван Удвари у историографији Русина.** In: Извори о историји и култури Војводине. Зборник радова 2. Ед. Д. Микавица, Ј. Милошевић, Т. Гојковић. Нови Сад: Филозофски факултет – Одсек за историју. 2010, с. 211–223.
- 109. Русински рукописни апокрифни зборници и текстови ”Мука Христових” из друге половине XIX и почетка XX века.** In: Susret kultura – zbornik radova sa petog međunarodnog interdisciplinarnog simpozijuma, knj. II. Ed. Lj. Subotić, I. Živančević-Sekeruš. Novi Sad: Filozofski fakultet, 2010, s. 1199–1207.
- 110. Текстови апокрифа ”Хожденије Богородице по мукама” у русинским рукописним зборницима.** Studia Ruthenica, 2010, ч. 15 (28), б. 98–104.
- 111. Иштван Удвари в історіографії Русинів.** In: In memoriam István Udvari (1950–2005). Матеріали конференції пам’яті Иштвана Удвари (Ниредьхаза, 25–26 мая 2010 г.). Ed. Z. András. Nyíregyháza: Studia Ucrainica et Rusinica Nyíregyházaziensia 28, 2011, s. 55–70.
- 112. Историографија Русина у Јужној Угарској на мађарском језику крајем XIX и на почетку XX века.** Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду XXXVI/2, 2011, б. 36, с. 75–86. (са Тибором Палом)
- 113. Федор Лабош и његово дело у историографији о Русинима у Јужној Угарској.** Истраживања, 2011, бр. 22, с. 153–165.
- 114. Тексти апокрифа ”Хождение Богородици по муках” у руских рукописних зборнікох,** Шветлосц, 2011, рок XLIX, ч. 1, с. 49–70.

- 115. Rukopisne knjige Ruskog Krstura iz 18. i 19. veka.** In: Bałkański folklor jako kod interkulturowy, tom I. Ed. J. Rękas. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM, Seria Laographica Slavica et Balcanensia, 2011, s. 515–524.
- 116. Рукописни хроніки Руского Керестура з 18. и 19. века.** In: Лингвокультурное пространство современной Европы через призму малых языков. К 70-летию профессора Александра Дмитриевича Дуличенко. Humaniora: Slavica Tartuensia IX. Ed. A. D. Дуличенко. Тарту: Тартуский Университет, 2011, с. 222–230.
- 117. Припреме за оснивање Русинског народног просветног друштва.** Истраживања, 2012, бр. 23, с. 399–413.
- 118. Националне оријентације Русина у Краљевини СХС/Југославији у периоду између два светска рата.** In: Војвођански простор у контексту европске историје, Зборник радова. Ed. В. Гавриловић. Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду – Одсек за историју, 2012, с. 333–348.
- 119. Федор Лабoш и його дїло у историографиї Руснацох у Южней Угорскей.** Шветлосц, 2012, рок LX, ч. 3, б. 407–421.
- 120. Ристо Јеремић о Русинима и Бачкој.** Славистика XVI (2012), 2012, год. 16, с. 316–322.
- 121. Iz prošlosti Kisača do 1773. godine.** Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду XXXVII/1, 2012, б. 37, с. 427–441.
- 122. Еротска проза Руснацох/Украјинцох у Австро-Угорскей у записох Володимира Гнатюка.** Шветлосц, 2012, рок LX, ч. 2 б. 209–216.
- 123. Национални и религијни назви Руснацох у Южней Угорскей у XVIII и першей половки XIX вику.** In: Зборнік роботох зоз Медзинародней науковей конференциї ”Велькосц малих язичних, литературних, историйних и културних традицийох”, Андреве, 20–21 априла 2012. року. Ed. J. Тамаш. Нови Сад: Филозофски факултет у Новим Садзе – Одзелене за русинистику, 2012, с. 169–183.
- 124. Руски батог (Русински бич) из 1922. године – памфлет или политичка, верска и национална платформа.** In: Šesti Međunarodni interdisciplinarni simpozijum Susret kultura. Ed. I. Živančević-Sekeruš. Novi Sad: Filozofski fakultet. 2013/2, s. 849–858.

125. **Перша фаза видаваня Руских новинок (1924–1930).** Годиншњак Филозофског факултета у Новом Саду XXXVIII/2, 2013, бр. 38, с. 261–276.
126. **Z minulosti Kysáča do roku 1773.** In: Kysáč 1773 –2013: zborník prác. Ed. V. Valentík. Báčsky Petrovec: Slovenské vydavateľské centrum, Matica slovenská v Srbsku; Kysáč: Rada Miestneho spoločenstva. 2013, s. 28–40.
127. **Тарас Шевченко као песник и као национални идол у издањима Русинског народног просветног друштва (1921–1941).** Славистика XVII (2013), 2013, год. 17, с. 224–231.
128. **Русинско народно просветно друштво и рецепција о Поткарпатској Русији/Карпатској Украјини и његовим издањима 1938–1939. године.** Истраживања, 2013, бр. 24, с. 457–475.
129. **Национална стратегија Руснацох у Србији [по 2020. рок]: єдногласно прилапена на прокламативней, 13. схадзки Националног совиту рускей националней меншини 22. децембра 2012. року / [авторе Богдан Виславски, Михайло Фейса, Мирослав Кежежди, Яков Кишюгас, Борис Варга, Янко Рамач, Михайло Катона, Юлиан Тамаш; преклад на сербски јазик Гелена Медеши, на английски Михайло Фейса]. Нови Сад: Национални совет рускей националней меншини: Руске слово, 2013, 171 с.**
130. **National and Religious Identity of Rusyn in Vojvodina.** In: On Religion in the Balkans. Ed. D. Đorđević. Niš: Yugoslav Society for the Scientific Study of Religion; Sofia: „Ivan Hadjyiski”, 2013, s. 127–135.
131. **Тижневик „Руски новини” в Югославији про Голодомор 1932–1933 рр. в Украјині.** In: Особистість, суспільство, держава: проблеми минулого і сьогодення. Збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції у двох частинах. Частина 2 у двох томах. Том I. Ед.: В. М. Власенко, В. М. Звагельський, Р. Камберова та ін. Суми – Курськ: Сумський державний університет, Південно-Західний державний університет, 2014, с. 42–49.
132. **Тарас Шевченко в національному відродженні русинів Югославији (1918–1941).** Науковий вісник Ужгородського університету, Серія Філологія Соціологічні комуникації, 2014, рок 31, ч. 1, б. 193–198.

133. **Rumuni među prvim Rusinima u Krsturu u XVIII veku.** Истраживања, 2014, бр. 25, с. 203–215.
134. **Gabor Gvoždžak – istaknuta ličnost u kulturnom, nacionalnom i političkom životu Rusina u Južnoj Ugarskoj u drugoj polovini XIX veka.** In: Војвођански простор у контексту европске историје. Зборник радова 2. Ед. В. Гавриловић, С. Бошков. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за историју, 2014, с. 269–280.
135. **„Руски новини” - очи и уста Руснацох: гу означованю 90-рочниці од початку виходзенья „Руских новинох”.** Руске слово, 2014, рок 70, ч. 24, б. 6–7.
136. **Mihajlo Munkači – bibliotekar, profesor, prevodilac i lingvista,** In: Sedmi međunarodni interdisciplinarni simpozijum Susret kutura. Ed. I. Živančević-Sekeruš, N. Majstorović. Novi Sad: Filozofski fakultet, 2014, s. 369–376.
137. **Дела јужнословенских књижевности на страницама издања Русинског народног просветног друштва (1921–1941).** Славистика XVIII (2014), 2014, год. 17, с. 422–427.
138. **Историографија Руснацох у Југославији у чаше медзи двома шветовима войнами.** Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду XXXIX/1, 2014, б. 39, с. 235–248.
139. **Русини у Шајкашкој у XIX веку.** In: Шајкашка: простор, становништво, прошлост. Зборник радова са Међународног научног скупа „Шајкашка – простор, становништво, прошлост” који је одржан у Матици српској 19. октобра 2013. Ед. Љ. Кркљуш. Нови Сад: Матица српска, 2014, с. 183–207.
140. **Русини/Украјинци Аустроугарске у Првом светском рату – учешће у рату и националне и политичке тежње.** In: Prvi svjetski rat – uzroci i posljedice [First World War – Causes and Consequences]. Ed. D. Branković, N. B. Popović. Banja Luka: Akademija nauka i umjetnosti Republike Srpske, 2014, s. 277–290.
141. **”Чижику, чижику, тацку маленьки” – русинска песма за децу или стара обредна песма?** Славистика XIX (2015), 2015, год. 19, с. 479–486.
142. **Русини/Украјинци Чехословаччини у виданнях Руського народного освітнього товариства в Королівстві сербів, хорватів і словенців (1921–1930).** In: Łemkowie, Bojkowie, Rusini – historia, współczesność, kultura materialna a duchowa. T. V. Ed. B. Halczak, S.

- Dudra. Słupsk – Zielona Góra – Svidnik: Uniwersytet Zielonogórski. 2015, s. 695–709.
- 143. Прилоги о здравственој култури и заштити у виданьох руского народног просвітног дружтва (1921–1941).** Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду LX, 2015, б. 40, с. 281–295.
- 144. Видання Руського народног освітнього товариства в Югославії про українців Галичини (1921–1941).** In: *Ukrajnistika – minulosť, prítomnosť, budúcnosť III: literatura, kultura. Kolektivní monografie.* Ed. H. Myronova et al. Brno: Masarykova univerzita. 2015, 487–496.
- 145. Рукописні народні хроніки русинів Південної Угорщини.** In: Суспільно-політичні процеси на українських землях: історія, проблеми, перспективи. Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції у двох частинах. Частина 1. Ed. В. М. Власенко, С. И. Дегтјаров, С. М. Кароль. Суми: Міністерство науки і освіти України – Сумський державний університет. 2015, с. 24–27.
- 146. Zemljoradničke zadruge/kooperative i štedno-kreditne kase Rusina u Jugoslaviji u periodu između dva svetska rata.** In: *Nacionalni saveti nacionalnih manjina i kultura. Zbornik radova 2.* Ed. D. Radosavljević, M. Keveždi, E. Vukašinić, M. Olear. Novi Sad: Zavod za kulturu Vojvodine – Pokrajinski ombudsman AP Vojvodine. 2015, s. 219–238.
- 147. Историография Руснацох у Югославії 50–60-их роках ХХ вику.** Русинистични студии/Ruthenian studies,¹⁴ 2015, ч. 1, б. 133–152.
- 148. Model rusinske porodice u Vojvodini od sredine XVIII do sredine XIX veka.** In: *Zbornik radova sa Međunarodne konferencije „Uticaj porodice na formiranje kreativne ličnosti”.* Ed. M. Milankov, J. Tamaš. Novi Sad: Filozofski fakultet. 2015, s. 43–48.

---

¹⁴ Časopis *Русинистични студии* = *Ruthenian Studies* je pokrenut 2017. g. i izdaje ga Odsek za rusinistiku Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu. Glavni urednik časopisa je od njegovog osnivanja bio Janko Ramač. Dostupno na: <http://rusinisticnistudi.ff.uns.ac.rs>

149. **Русини у Врбасу (од средине XIX века до 1941. године).** In: Руснаци у Вербаше/Русини у Врбасу. Ед. М. М. Цап, М. Шанта. Нови Сад: Завод за культуру войвођанских Руснацох, 2015, с. 9–34.
150. **Bahnitky: kúsok z rusínskej tradičnej Veľkej noci.** Hlas ľudu, 4. apríl 2015, roč. 72, č. 14–15, s. 38.
151. **Đura Bindas kao publicista u kulturno-prosvetnom i nacionalnom preporodu Rusina u Jugoslaviji (1918–1941).** In: Osmi Međunarodni interdisciplinarni simpozijum Susret kultura. Ed. I. Živančević-Sekeruš, B. Šimunović-Bešlin. Novi Sad: Filozofski fakultet, 2016, s. 447–460.
152. **Русини у Новом Саду од 60-их година XVIII до краја XIX века.** Свеске за историју Новог Сада = Beiträge zur Geschichte der Stadt Neusatz = Ujvidéki történeti füzetek = Acta ex Historia Neoplantensi 2015. 2016, св. 17, с. 100–117.
153. **Огляд історії русинів у Югославії (1745–1918).** Сумська старовина XLVIII, 2016, ч. 48, б. 5–24.
154. **Огляд історії русинів у Югославії (1918–2000).** Сумська старовина XLIX, 2016, ч. 49, б. 5–22.
155. **Культурно-національний союз югославських русинів: основні напрямки культурно-освітньої, національної та релігійної діяльності (1934–1941).** In: Особистість, суспільство, держава: проблеми минулого і сьогодення. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 18 квітня 2016 р. Ед. В. М. Власенко, С. І. Дегтярьов, Р. Камберова та ін. Суми: СумДУ, 2016, ч. I, с. 50–58.
156. **Учитель Петро Кузм'як (1815–1900).** In: Словацько-українські відносини в галузях мовознавства, літературознавства, перекладу та культурних контактів. Ед. М. Чижмарова. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, 2016, с. 393–403.
157. **Габор Гвожджак – визначна особа у культурним, націоналним и политичним живоце Руснацох у Южней Угорскей у другой половки XIX вику.** In: Зоз живота Руснацох у Кули. Ед. Ј. Рамач, А. Мудри, С. Сабадош, Љ. Отић, Ђ. Харди. Нови Сад: Завод за культуру войвођанских Руснацох, 2016, с. 87–99.
158. **Божинне песме „коляди“ у рукописним зборницима Русина у Јужној Угарској из XVIII и XIX века.** Славистика XX (2016), 2016, год. 20, с. 460–468.

159. **A collection of papers Iz istorije vojvodanskih Rusina do 1941. godine (From the history of Vojvodinian Ruthenians until 1941).** Istraživanja – Journal of historical Researches, 2016, бр. 27. с. 241–257.
160. **Писемність русинів Південної Угорщини від середини XVIII до кінця XIX століття.** Łemkowie, Bojkowie, Rusini – Historia, współczesność, kultura materialna i duchowa, t. VI. Ed. B. Halczak, S. Dudra, D. Roman. Zielona Góra: Uniwersytet Zielonogórski, 2016, с. 534–547.
161. **Svadbени folklor Rusina u Južnoj Ugarskoj i Kašuba u Poljskoj / Folklor weselny Rusinów w południowych Austro-Węgrzech/b. Jugosławii i Kaszubów w Polsce.** In: Bajki, legendy i podania Kaszubskie – dawnej i dziś. Materiały pokonferencyjne. Ed. D. V. Paźdzjerski. Gdańsk – Wejherowo: Nadbałtyckie Centrum Kulturi – Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej, 2016, с. 155–175.
162. **Model rusinske porodice u Vojvodini od sredine XVIII do sredine XIX veka.** Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. XLI/1, 2016, б. 41, с. 335 – 346.
163. **Проблеми до вивчення апокрифів з рукописних збірок русинів Південної Угорщини (XIX ст.).** Проблеми слов'янознавства 65 / Problems of Slavonic Studies 65, 2016, ч. 65, с. 158–166.
164. **Літературні взаємини русинів Югославії з Україною у 60-ті рр. XX ст.** In: Słowiańszczyzna dawniej i dziś – język, literatura, kultura. Monografia ze studiów sławistycznych III. Ed. A. Kołodziej. Wrocław: Uniwersytet Wrocławski, 2017, s. 427–440.
165. **Грамматика русинског језика Хавријила Костельника и њена рецепција у периоду између два светска рата.** Славистика XXI (2017), 2017, год. 21, с. 155–161.
166. **Устанак Мухе (1490–1492) у контексту устанака украјинских сељака у XVI и XVII веку.** In: Dózsa György – Ђерђ Дожа 1514–2014. Тематски зборник радова са Међународне научне конференције, одржане у Кикинди и Макоу 21. и 28. новембра 2014. године. Ed. Z. Csömöge, P. Rokey. Ново Милошево: Банатски културни центар, 2017, s. 157–175.

167. **Участь Галицької митрополії і Крижевецької спархії у Велеградських конгресах у першій половині XX ст.** Проблеми слов'язнознавства – Problems of Slavonic Studies, 2017, ч. 66, б. 81–92.
168. **Social and Economic Position of their Ruthenians in Southern Hungary (1751–1918).** In: Acta Iuridica Lebusana. Vol. 5. Political and Legal Doctrines in Theoretical and Practical Terms Regarding Contemporary Challenges. Ed. B. Halczak, B. Szura, B. Nitschke-Szram. Zielona Góra: Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2017, s. 139–148.
169. **Руснаци у Новим Садзе од 60-их рокох XVIII по конц XIX вика.** Русинистични студии / Ruthenian Studies, 2017, ч. 4, б. 123–141.
170. **Переклад Нового і Старого Завіту на русинську мову.** In: Україністика і слов'янський світ. Збірник наукових праць. Ед. Ль. Попович. Белград: Белградський університет, Філологічний факультет, 2017, с. 405–411. (са М. Рамачем)
171. **Друга кніжка Ездри.** Шветлосц [Електронски извор]. 2017, рок 65, ч. 1, б. 13 – 36. Доступно на: https://issuu.com/svetlosc/docs/01_svetlosc_-_2017_text_web
172. **Подоби Христа, апостолах и святих у апокрифох Руснацох у Южней Угорскей.** In: Slavistica Tartuensia XI/Slavic Euroasian Studies XXXIV. Ed. A. Duličenko, N. Motoki. Sapporo: Hokkaido University, Slavic-Eurasian research centre; Tartu: Slaavi Filoloogia osakond, 2018, с. 273–289.
173. **Світогляд русинів Південної Угорщини крізь призму апокрифів з їх рукописних збірників з XVIII та XIX ст.** In: Српска славистика: колективна монографија: [радови српске делегације на XVI међународном конгресу слависта]. Том 2, Књижевност, култура, фолклор питања славистике, Ед. Б. Сувајцић, П. Буњак, Д. Иванић. Београд: Савез славистичких друштава Србије, 2018, с. 297–308.
174. **Правничі засади, проблеми та дилеми в культурно-виховному та національному житті русинів в Югославії (1945–1970)/Basic Directions, Aspirations and Dilemmas in the Cultural, Educational and National Life of Ruthenians in Yugoslavia (1945–1970).** Київські історичні студії – Kyiv Historical Studies, 2018, №1 (6), б. 63–73.

175. **The Union of Rusyns and Ukrainians of Yugoslavia: Creation and First Years of Activity.** Схід/Skhid, 2018, № 4 (156), б. 61–66. (са Галином Саган)
176. **Здогаднік реруга.** Русинистични студії / Ruthenian Studies, 2018, ч. 2, б. 152–186.
177. **Kulturna i prosvetna delatnost učitelja Mihajla Vrabelja među Rusinima u Bačkoj u poslednjoj deceniji XIX veka.** In: Deveti međunarodni interdisciplinarni simpozijum Susret kultura. Zbornik radova. Ed. I. Živančević-Sekeruš. Novi Sad: Filozofski fakultet, 2018, s. 365–373.
178. **The Settlement of Slovak in Kysáč.** Istraživanja – Journal of Historical researches 29, 2018, s. 92–109. (sa Danielom Marčok)
179. **Срцем окренут ка Истоку а образовањем ка Западу : Юлијан Тамаш: Гавриїл Костельник медзи доктрину и природу...** In: Рецепција дела Јулијана Тамаша: зборник групе аутора = Рецепција діла Юлијана Тамаша: зборнік групи авторох. Ед. Ј. Рамач. Нови Сад: Филозофски факултет, 2018, s. 221–227.
180. **Поглед на целину дела Јулијана Тамаша.** In: Рецепција дела Јулијана Тамаша: зборник групе аутора = Рецепција діла Юлијана Тамаша: зборнік групи авторох. Ед. Ј. Рамач. Нови Сад: Филозофски факултет, 2018, s. 307–310.
181. **Взасмини митрополита Андрея Шептицького з Русинами Південної Угорщини/Югославії.** Lemkovia, Wojkovia, Rusíni – dejiny, súčasnosť, materialná a duchovná kultúra. Ed. M. Šmigel'. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2018, s. 243–254.
182. **Začiatky dolnozemskej vojvodinskej evangelickej a. v. školy v Kysáči (koniec 18. a začiatok 19. storočia).** Úloha cirkvi v živote dolnozemských Slovákov. Ed. I. M. Ambruš. Nadlak: Vydavateľstvo Ivan Krasko, 2018, s. 240–248. (sa Danielom Marčok)
183. **Prof. dr Ljubomir Belej (18. 3. 1962–12. 5. 2018): In memoriam.** Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду XLIII/1, 2018, б. 43, с. 517–518.
184. **Desať rokov inkluzívneho vzdelávania v základných školách v Srbsku.** In: Človek so znevýhodnením postihnutím, hendikepom v literature pre deti a mládež a v inkluzívnej edukácii. Zborník prác. Ed. I. Gal Drzewiecka. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2018, s. 377–399. (sa Danielom Marčok)

- 185.** Твори Михайла Ковача у виданнях Союзу русинів і українців Хорватії Славистика XXII-2 (2018), 2018, год. 22, с. 202–213.
- 186.** Интеркултуралноц у настави историї Руснацох у основней школи. In: InterKult 2018. Tematski zbornik. Izabrani radovi sa Četvrte međunarodne konferencije Interkulturalnost u obrazovanju 2018, održane 11. 10. 2018. u Novom Sadu. Ed. J. Ramač, V. Petković, A. Mudri Novi Sad: Pedagoški zavod Vojvodine, Filozofski fakultet, 2019, s. 375–389.
- 187.** Rok 1918 – významný medzník v organizácii slovenského dolnozemskeho školstva (na príklade slovenskej ľudovej školy v Kysáči). In: Dolnozemskí Slováci a rok 1918. Zborník prác z rovnomennej medzinárodnej konferencie, ktorá sa konala v Nadlaku 21. - 24. marca 2019. Ed. I. M. Ambruš, P. Hlásnik, B. Unc. Nadlak: Ivan Krasko, 2019, s. 173 – 182. (sa Danielom Marčok)
- 188.** Епистолярно наслеђе Михајла Ковача. Славистика XXIII-1 (2019), 2019, год. 23, с. 248–255.
- 189.** Rusini i Slovačka gimnazija u Petrovcu. In: Sto rokov Slovenského Gymnázia v Petrovci. Zborník prác. Ed. A. Medved'ová. Báčsky Petrovec: Gymnázium Jána Kollára so žiackym domovom v Petrovci, 2019, s. 158–164.
- 190.** Rusinsko – slovačke književne veze u drugoj polovini XX veka. In: Deseti međunarodni interdisciplinarni simpozijum Susret kultura. Ed. I. Živančević-Sekeruš. Novi Sad: Filozofski fakultet. 2019, s. 233–245. (sa Danielom Marčok)
- 191.** Руске народне просвитне дружтво: платформа, ділованє и здобутки. In: Лемки, Бойки, Гуцули, Русини – история, сучасносц, материялна и духовна култура. Зборнік наукових роботох = Łemkowie, Wojkowie, Rusini: historia, współczesność, kultura materialna i duchowa: praca zbiorowa. Ed. Я. Рамач, Р. Дрозд. Нови Сад: Филозофски факултет ; Słupsk: Akademia Pomorska, 2019, s. 11–28.
- 192.** Писма вояка. Русинистични студиї / Ruthenian Studies. 2019, ч. 3, б. 75–97.
- 193.** Співпраця Олекси Горбача з русинами Югославії. Проблеми слов'янознавства 68 / Problems of Slavonic Studies, 68, 2019, ч. 68, с. 126–136.
- 194.** Dolnozemska vojvodinska evanjelicka a. v. škola v Kysáči (koniec 19. a začiatok 20. storočia). [Elektronický zdroj] Vzdelávanie a spoločnosť V. Medzinárodný nekonferenčný zborník. Ed. R. Bernátová,

- T. Nestorenko. Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta. 2020, 99 – 106. Dostupné na: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Bernatova14> (sa Danielom Marčok)
- 195. Епистолярне наслідство руских священікох у Бачки на латинским язикy у другей половки XVIII и на початку XIX века.** Славистика XXIV-2 (2020), 2020, с. 393–405.
- 196. Tri talasa doseljavanja Rusina u Južnu Ugarsku (od sredine XVIII do kraja XIX veka).** In: Сеобе од антике до данас – Migrations from Antiquity to the Present Days. Тематски зборник. Едс. С. Вукадиновић, С. Бошков, И. Радуловић. Нови Сад: Филозофски факултет, Центар за историјска истраживања, 2020, с. 327–338.
- 197. Канонска визитација грекокатолицких парохіјох Бачко-сримскогo деканату Крижевскеј епархијі з 1838. року.** Русинистични студиј / Ruthenian Studies, 2020, ч. 4, б. 115–147.
- 198. Slovenské reálne gymnázium v Petrovci z hľadiska interkulturality v medzivojnovom období.** In: InterKult2019. Тематски зборник. Izabrani radovi sa Pete međunarodne konferencije Interkulturalnost u obrazovanju 2019 održane 12. 10. 2019. godine u Novom Sadu. Ed. S. Ilić, T. Čužić, K. Csongor. Novi Sad: Pedagoški zavod Vojvodine, 2020, s. 193 – 212. (sa Danielom Marčok)
- 199. Kánonická vizitácia kysáčekej evanjelickej cirkvi z roku 1835.** Acta Historica Neosoliensia XXIII-2, 2020, god. 23, s. 105–130. (sa Danielom Marčok)
- 200. Písanie srbskej tlače o Slovákoch v Maďarsku v medzivojnovom období.** InterKult 2020. Тематски зборник. Izabrani radovi sa Šeste međunarodne konferencije Interkulturalnost u obrazovanju 2020, održane 3. 10. 2020. u Novom Sadu. Ed. S. Ilić. Novi Sad: Pedagoški zavod Vojvodine. 2021, s. 257–270. (sa Danielom Marčok i Jasnom Uhlarik)
- 201. Кореспонденция Михайла Ковача з Олексом Горбачом.** Шветлосц, 2020, рок 68, ч. 2, б. 5–40.
- 202. Písanie slovenskej tlače v Kráľovstve Juhoslávia o Slovákoch v Maďarsku.** In: Jedanaesti međunarodni interdisciplinarni simpozijum Susret kultura. Ed. I. Živančević-Sekeruš, Z. Paunović, Ž. Milanović. Novi Sad: Filozofski fakultet. 2021, s. 49–64. (sa Danielom Marčok i Jasnom Uhlarik)

- 203. Písanie slovenskej tlače v Južoslávii o Slovákoch v Maďarsku medzi dvoma vojnami.** In: Výskum Slovákov v Maďarsku v interdisciplinárnom kontexte. Na počesť Anny Divičanovej a k 30. výročiu VÚSM. Acta Partis Minoris Slovaciae. Ed. J. Demmel, K. E. Szudová, T. Tušková. A. Uhrinová. Békešská Čaba: Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku, 2021, s. 156–168. (sa Danielom Marčok i Jasnom Uhlarik)
- 204. Газета „Pešťbudínske vedomosti“ (1861–1867) про русинів Угорщини та про словацько-русинські культурні, політичні та національні взаємини [Opinie czasopisma „Pešťbudínske vedomosti“ w latach 1861–1867 o Rusinach Węgier i Galicji oraz o kulturalnych i politycznych relacjach słowacko-rusińskich].** Ukraїнці i ich sąsiedzi na przestrzeni wieków: polityka, gospodarka, religia, kultura i życie codzienne. Ed. R. Drozd, B. Halczak. Warszawa: Ukraїńskie Towarzystwo Historyczne w Polsce; Akademia Pomorska w Słupsku. 2021/2, s. 440 – 452. (sa Danielom Marčok)
- 205. Початки кирилської писменосци Руснацох у Бачки и Сриме од половки XVIII по половку XIX века.** Славистика XXV-2 (2021), 2021, год. 25, с. 13–25.

C) POGLAVLJA U UDŽBENICIMA

- 206. Руснаци на Закарпат'ю у часе вчасного феудализма.** Истoрия за VI класу основней школи / Р. Михальчич. 1. вид. Нови Сад: Завод за издавање уџбеника; Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1987, 203 б.
- 207. Руснаци дакеди.** Природа и друтво за трецу класу основней школи. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2002, б. 96–103.
- 208. Руснаци од половки 19. по конц 20. вику.** Истoрия за 8. класу основней школи. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2002, б. 208–249.
- 209. Зоз прешлосци Руснацох.** Познаване друтва за 4. класу основней школи / Б. Бечанович, В. Ковачевич, С. Югович. 1. вид. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2003, б. 124–134.

210. **Русини у среднім вику.** История 6 за 6. класу основней школи / Р. Михальчич. 1. вид. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2003, б. 193–212.
211. **Русини/Руснаци од XVI по другу половку XIX вику.** История 7 за седму класу основней школи / Р. Люшич. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2005, б. 172–189.
212. **Дзецински, мацерински и оцовски обичаї.** Читанка з роботну теку з историї за седму класу основней школи / Р. Люшич. 1. вид. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 2005, 184 б.
213. **Додаток з историї Руснацох.** История за шесту класу основней школи / Р. Михальчич. 1. вид. Београд: Завод за уџбенике, 2009, 157 б.
214. **Додаток з историї Руснацох.** Историйна читанка и роботна тека за шесту класу основней школи / М. Шуица, Снежана Кнежевич. 1. вид. Београд: Завод за уџбенике, 2010, 151 б.
215. **Додаток з историї Руснацох.** История за осму класу основней школи / Дьорде Дюрнич, Момчило Павлович. 1. вид. Београд: Завод за уџбенике, 2012, 219 б.
216. **Додаток з историї Руснацох.** Историйна читанка и роботна тека: за шесту класу основней школи / М. Шуица, С. Кнежевич. 2. вид. Београд: Завод за уџбенике, 2013, 151 б.

D) PREVODILAČKA DELATNOST

217. **История за VII класу основней школи / М. Перович, М. Стругар.** Нови Сад: Завод за издавање уџбеника; Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1987, 178 с. (prevod sa srpskog na rusinski)
218. **История за I класу среднього образования и воспитания: за шицки фахи окрем културологийно-язичного, правно-биротехничного, просвитного и драмского / М. Перович, Б. Смилевич.** Нови Сад: Завод за издавање уџбеника; Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 1. вид. 1987, 214 с. (prevod sa srpskog na rusinski)
219. **Етнографски материяли з Угорскей Руси. [Кн.] 5, Розправи и статї о Руснацох Бачки, Сриму и Славонїї / В. Гнатюк.** Нови Сад:

- Руске слово, 1988. 363 б. (prevod sa ukrajinskog i nemačkog na rusinski, s. 3–296).
- 220. Бачванско-сримски Руснаци дома и у швецe: 1745-1991. Т. 2.** / М. Жирош. Нови Сад: Грекокатоличка парохија св. Петра и Павла, 1998. Резюме: Бачьско-сримськи Русини вдома й у світі. б. 466–473. (prevod rezimea sa rusinskog na ukrajinski)
- 221. Буквар мултикултуралносци** / Ед. И. Индјин. Нови Сад: Центер за мултикултуралносц, 2002, 50 с. (prevod na ukrajinski sa Borisom Vargom)
- 222. Буквар мултикултуралносци [ЦД-РОМ]** / Ед. И. Индјин. Нови Сад: Центер за мултикултуралносц, 2002. (prevod na ukrajinski sa Borisom Vargom)
- 223. Дунав, река јединства Европе** / Д. Медаковић. Нови Сад: Прометеј, 2002. 148 с. (prevod rezimea na ukrajinski)
- 224. Istina o genocidu na zapadnoukrajinskim zemljama (Євген Місило, Акція „Вісла”, Документи, Львів – Нью-Йорк, 1997, 561 стр.).** Альманах Перекладацької майстерні 2000–2001 (Львів – Дрогобич), 2002, кн. 3, 91 с. (prikaz i prevod predgovora sa ukrajinskog na srpski jezik)
- 225. Рок 1933: Сталінов терор з гладом** / С. Кульчицки. Шветлосц, 2003, рок 41, ч. 1, б. 99–105. (prevod sa ukrajinskog na rusinski)
- 226. Kako te vidim?! Priručnik o uslovima za puno učešće osoba sa invaliditetom u društvenom životu.** Novi Sad: Centar „Živeti uspravno”, 2004, 86 s. (prevod sa srpskog na rusinski)
- 227. Дунав, река јединства Европе** / Д. Медаковић. Нови Сад: Прометеј, 2005, 148 с. (prevod rezimea na rusinski)
- 228. Петар Текелија: нацрт портрета „злог генија” Запорошке Сечи** / В. Миљчев. Зборник Матице српске за историју = Proceedings of Matica Srpska for History, 2005, бр. 71/72, с. 202–210. (prevod sa ukrajinskog)
- 229. Святе писмо – Нови Завит.** Нови Сад: Апостолски егзархат за грекокатоликох у Србији и Чарней Гори, 2006, 469 с. (prevod na rusinski jezik sa грčkog izvornika sa Tadejem Vojnovićem i Mihalom Ramačem)
- 230. Срби у Украјини у првој половини XVIII века** / В. Миљчев. Зборник Матице српске за историју; бр. 75–76, 2007. (prevod sa ukrajinskog)

231. **Срби у Украјини у првој половини XVIII века** / В. Миљчев. Нови Сад: [Матица српска], 2007 с. 23–49. (prevod sa ukrajinskog)
232. **Kratka istorija Ukraјine** / Arkadiј Žukovski, Orest Subteljni. Beograd: Dan Graf, 2008, 256 с. (prevod sa ukrajinskog jezika sa Anamariјom Ramač)
233. **Стари завит. 1.**¹⁵ Шветлосц, 2009, рок XLVII, ч. 1, б. 42–65.
234. **Стари завит. 2.** Шветлосц, 2009, рок XLVIII, ч. 2, б. 185–209.
235. **Стари завит. 3.** Шветлосц, 2009, рок XLVII, ч. 3, б. 335–359.
236. **Стари завит. 4, Кнїжка виходу. 1.** Шветлосц, 2009, рок XLVII, ч. 4, б. 499–516.
237. **Стари завит. 5, [Кнїжка виходу]. [2–3].** Шветлосц, 2010, рок XLVIII, ч. 1, б. 38–56.
238. **Стари завит. 6, [Кнїжка виходу]. [2–3].** Шветлосц, 2010, рок XLVIII, ч. 2, б. 179–188.
239. **Стари завит. 7** Шветлосц, 2010, рок XLVIII, ч. 3, б. 330–344.
240. **Стари завит. 8, Левитски законїк.** Шветлосц, 2010, рок XLVIII, ч. 4, б. 463–478.
241. **Стари завит. 9, Левитски законїк.** Шветлосц, 2011, рок XLIX, ч. 1, б. 22–48.
242. **Стари завит. 10–11, Кнїжка числох.** Шветлосц, 2011, рок XLIX, ч. 2–3, б. 152–176, 319–354.
243. **Стари завит. 12, Повторени закон** Шветлосц, 2011, рок XLIX, ч. 4, б. 461–487.
244. **Стари завит. 13** Шветлосц, 2012, рок LX [тј. L], ч. 1, б. 42–67.
245. **Стари завит. 14, Йошуа.** Шветлосц, 2012, рок LX, ч. 2, б. 189–204.
246. **Стари завит. 15.** Шветлосц, 2012, рок LX, ч. 3, б. 349–366.
247. **Стари завит. 16, Кнїжка о судийох.** Шветлосц, 2012, рок LX, ч. 4, б. 483–499.
248. **Стари завит. 17.** Шветлосц, 2013, рок LXI, ч. 1, б. 11–26.
249. **Стари завит. 18, Кнїжка о Рути, Перша кнїжка о Самуїлови.** Шветлосц, 2013, рок LXI, ч. 2, б. 149–164.
250. **Стари завит. 19, Самуїл и Саул, Саул и Давид.** Шветлосц, 2013, рок LXI, ч. 3, б. 295–313.

---

¹⁵ U časopisu *Шветлосц* je od 2009. do 2015. g. izlazio prevod Starog zaveta sa grčkog i latinskog na rusinski jezik.

251. **Стари завит. 20.** Шветлосц, 2013, рок LXI, ч. 4, б. 439–459.
252. **Стари завит. 21, Друга кніжка о Самуїлови.** Шветлосц, 2014, рок LXII, ч. 1, б. 23–46.
253. **Стари завит. 22.** Шветлосц, 2014, рок LXII, ч. 2, б. 159–179.
254. **Стари завит. 23, Перша кніжка о царох.** Шветлосц, 2014, рок LXII, ч. 3, б. 281–303.
255. **Стари завит. 24, Перша кніжка о царох.** Шветлосц, 2014, рок LXII, ч. 4, б. 423–438.
256. **Стари завит. 25.** Шветлосц, 2015, рок 63, ч. 1, б. 37–54.
257. **Стари завит. 26, Штварта кніжка о царох: (Друга кніжка о царох).** Шветлосц, 2015, рок 63, ч. 2, б. 181–204.
258. **Гавриїл Костельник, Роса и слунко – литературна критика и есеїстика.** Нови Сад: Руске слово – Завод за культуру войводянских Руснацох, 2016, 351. (prevod sa ukrajinskog i hrvatskog na rusinski jezik sa Mihalom Ramačem)
259. **Žukovski, Arkadij – Subteljni, Orest: Kratka istorija Ukrajine.** Beograd: Dan Graf, 2018, 278 s. (prevod sa ukrajinskog jezika sa Anamarijom Ramač Furman)
260. **Petro Mogila (1596–1647).** In: *Kratka istorija Ukrajine.* Beograd: Dan Graf, 2018, s. 245–247. (prevod sa ukrajinskog jezika)
261. **Bogdan (Zinovij) Hmeljnicki (1595–1657).** In: *Kratka istorija Ukrajine.* Beograd: Dan Graf, 2018, 248–250. (prevod sa ukrajinskog jezika)
262. **Ivan Mazepa (1640–1709).** In: *Kratka istorija Ukrajine.* Beograd: Dan Graf, 2018, 251–253. (prevod sa ukrajinskog jezika)
263. **Святе писмо – Стари и Нови завит.** Нови Сад: Епархия святого Миколая, Руски Керестур 2019, 1695 с. (prevod sa grčkog izvornika na rusinski jezik sa Tadejem Vojnovićem i Mihalom Ramačem)
264. **Завештање блаженог патријарха Јосифа Сльпог (превод с украјинског, с Михалом Рамачем.** In: *Заповіт Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого, Львів, Артос 2022, с. 244.* (prevod sa ukrajinskog jezika s Mihalom Ramačem)

265. **Liber memorabilium** грекокатолицкей парохії бачкерестурскей / Гавриїл Костельник. Ед. Янко Рамач. Нови Сад: Союз Руснацох и Українцох Югославії, 1998, 218 с.
266. **Рецепција дела Јулијана Тамаша: зборник групе аутора = Рецепција діла Юлијана Тамаша: зборнік групи авторох.** [главни и одговорни уредник Ј. Рамач]. Нови Сад: Филозофски факултет, 2018, 320 с.
267. **Лемки, Бойки, Гуцули, Русини – история, сучасносц, материялна и духовна култура. Зборнік наукових роботох = Łemkowie, Wojkowie, Rusini: historia, współczesność, kultura materialna i duchowa. Praca zbiorowa.** [редакторе Я. Рамач, Р. Дрозд]. Novi Sad: Filozofski fakultet; Slupsk: Pomorska akademija, 2019, 475 s.
268. **InterKult 2018. Tematski zbornik. Izabrani radovi sa Četvrte međunarodne konferencije Interkulturalnost u obrazovanju 2018, održane 11. 10. 2018. u Novom Sadu** [uredništvo J. Ramač, V. Petković, A. Mudri]. Novi Sad: Pedagoški zavod Vojvodine, Filozofski fakultet, 2018, 389 s.

F) UVODNE REČI I RECENZIJE

269. **Бачванско-сримски Руснаци дома и у швецe: 1745-1991. Т. 1.** / М. Жирош. Нови Сад: Грекокатолицка парохия св. Петра и Павла, 1997, 501 б. (predgovor, s. 11–12)
270. **Наш стари дом / И. Фейса.** Нови Сад: Грекокатолицка парохия Св. Петра и Павла, 1999, 131 б. (predgovor Чуванє од забуца, s. 3–5)
271. **Священіки Осецкого викарията [Кн. 1].** / Р. Миз. Нови Сад: Грекокатолицка парохия св. Петра и Павла, 1993. (predgovor Каменьчок по каменьчок – мозаїк, s. 3–6)
272. **Церква и школа у Коцуре: прилоги и жридли** / М. М. Цап. Нови Сад: Грекокатолицка парохия св. Петра и Павла, 1996. (predgovor, s. 5 – 6)
273. **Срби у Украјини** / Љ. Церовић. Нови Сад: Музеј Војводине: Српско-украјинско друштво, 2002, 412 с. (recenzent)
274. **150 роки под сримским небом : хроніка Руснацох у Миклошевцох** / Д. Лікар. Миклошевци: Союз Русинох и Українцох Републики Горватскей; Церна: Pauk, 2003, 344 с. (recenzent)

- 275. Бикич Дол: монографија** / Д Бобаль и др. Нови Сад: Завод за културу войводянских Руснацох; Бикич Дол: Месна заедница, 2017, 314 б. (recenzija, s. 147–148)

LITERATURA O AUTORU

Маркович, Ана: **О присельованю и живоце Русиных у Угорскей: у Вербаше др Янко Рамач отримал преподаванє / Предавање „Досельовање и живот Русина/Украјинаца у Угарској у 14–18. веку”**. Руске слово, 2015, рок 71, ч. 8, с. 21.

Сабадош, Саша: **История бачванско-сримских Руснацох у часопису „Вигледованя”** Одзелєня за историю Филозофског факултета у Новим Садзе. Приказ чланака у часопису „Истраживања” Одсека за историју Филозофског факултета у Новом Саду о историји Русина Бачке и Срема. Шветлосц, 2011, рок 49, ч. 4, с. 539–546.

Харди, Ђура: **Дуго чекано фундаментално монографско дело о историји Русина у јужној Угарској : Јанко Рамач, Русини у јужној Угарској (1745–1918) - Јанко Рамач, Русини у Южной Угорскей (1745–1918)**. Нови Сад: Војвођанска академија наука и уметности, 2007, 525. Годишњак Историјског архива града Новог Сада = Jahrbuch des Historischen Archivs der Stadt Novi Sad, 2009, год. 3, бр. 3, с. 185–190.

ZAKLJUČAK

Oslanjajući se na bibliotečke fondove domaćih i inostranih biblioteka, kao i na evidencije u raznim bazama podataka bibliotečko-informacionih sistema, sačinjena je ova bibliografija koja sadrži sledeći broj objavljenih radova: 15 knjiga (kao autor/koautor, prevodilac, editor/redaktor); 190 naučnih članaka, prikaza i priloga; poglavlja u 11 udžbenika istorije na rusinskom jeziku za osnovnu školu; 47 bibliografskih jedinica iz prevodilačke delatnosti, 4 bibliografske jedinice iz priređivačke delatnosti i 7 bibliografskih jedinica koje se odnose na uvodne reči i recenzije. Izuzetno bogata bibliografija – od, prema slobodnoj proceni, ukupno oko 6500 stranica publikovanog teksta, ne računajući uređivanje 4 tematska zbornika – svedoči o kontinuiranom naučnom radu. Obiman opus publikovanih

naučnih radova, čiji broj prevazilazi prosek uobičajene naučne produkcije, uzor je vredan poštovanja svakom naučniku-istraživaču u humanističkim naukama.

Naučni rad prof. Janka Ramača je zasnovan na istraživanju istorijske građe i odlikuje ga dokumentarna zasnovanost. Oslanjajući se prvenstveno na izvorne, arhivske materijale i dokumente, poštujući metodologiju naučno-istraživačkog rada, ne ostavljajući nedorečeno sve ono što može biti naučno provereno – izgradio je prepoznatljiv vlastiti naučni stil. Nova i originalna saznanja u objavljenim radovima svojim sadržajem i kritičkim naučnim pristupom ispunjavaju ključne zahteve istorijske nauke, potkrepljena su relevantnim dokazima i predočena na jasan i razumljiv način.

Naučne radove je pisao na rusinskom, srpskom i ukrajinskom jeziku, a objavljivao je i na engleskom i slovačkom jeziku. Kao dobar poznavalac latinskog jezika u svojim istraživanjima posebnu pažnju je posvećivao proučavanju građe na latinskom jeziku koja do sada nije bila dovoljno proučena ili je bila površno ili pogrešno tumačena i neadekvatno interpretirana od strane prethodnika koji su se bavili proučavanjem temama.

Profesor Ramač je svojim radom i ličnim osobinama, jasnim i obrazloženim naučnim stavovima, čvrstim moralnim principima, nesebičnim zalaganjem i izuzetnom sistematičnošću u naučnim istraživanjima, koju je nasledio od svojih profesora na matičnom fakultetu, kao i predanom posvećenošću studentima, zaslužio epitet pouzdanog istoričara ne samo u vojvođanskim naučnim krugovima već i šire, u evropskim, pa i svetskim okvirima. O tome svedoči njegova saradnja sa kolegama iz Ukrajine, Poljske, Estonije, Slovačke, Mađarske, Rumunije, Italije, Japana i drugih zemalja. Zahvaljujući širokom krugu poznanstava, biblioteci Odseka za rusinski jezik na matičnom fakultetu obezbedio je veliki broj stranih publikacija. Celokupan rad velikog slaviste prof. Janka Ramača pruža nemerljiv doprinos fakultetu na kojem je proveo gotovo ceo radni vek, ostavlja dubok i neizbrisiv trag u istoriografiji o Rusinima i nezaobilazna je osnova za slična istraživanja u pomenutoj oblasti.

Ovo je prvi pokušaj da se sastavi puna bibliografija radova prof. Janka Ramača. Neki radovi su u štampi, tako da će se vremenom ova bibliografija upotpunjavati.

Daniela Marčok

BIBLIOGRAPHY OF THE WORKS BY PROF. DR JANKO RAMAČ

Summary

Based on records in various databases, a full bibliography of works by Prof. Dr. Janko Ramač has been compiled. The total number of published works is: 15 special editions/books (as author/co-author, translator, editor), about 190 scientific works published in special thematic anthologies or in anthologies of scientific gatherings; chapters in 11 history textbooks in the Ruthenian language for elementary school; 47 bibliographic units from the translation activity, 4 bibliographic units from the editing activity and 7 bibliographic units related to introductions and reviews. The voluminous opus of published scientific works, the number of which exceeds the average of the usual scientific production, is an example worthy of respect for every scholar-researcher in the humanities. Scientific work of prof. Janko Ramač is based on the research of historical materials and is distinguished by its documentary basis. The new and original findings in the published works, with their content and critical scientific approach, meet the key requirements of historical science, are supported by relevant evidence, and presented in a clear and comprehensible manner. He wrote his scientific works in Ruthenian, Serbian and Ukrainian, and had also published in English and Slovak. As a good connoisseur of the Latin language, in his research he devoted special attention to the study of materials in the Latin language, which until now had not been sufficiently studied, or had been superficially or wrongly understood and inadequately interpreted by his predecessors who dealt with the studied topics.

The body of work of the great Slavist prof. Janko Ramač provides an immeasurable contribution and leaves a deep and indelible mark in the historiography of the Ruthenians and is an indispensable basis for similar research in the mentioned area.

This is the first attempt to compile a full bibliography of the works of Prof. Janko Ramač. Some works are in print, so this bibliography will be completed over time.

Key words: Janko Ramač, bibliography, history, scientific papers, translations.

PRILOG 1

Reč prof. dr Milivoja Alanovića na komemoraciji povodom smrti prof. dr Janka Ramača

Draga porodico, rodbino, prijatelji, kolege i učenici prof. Janka Ramača,

Takoreći smo se pre koji dan, s još uvek živim osećanjem duboke tuge i neverice, oprostili od prof. Janka Ramača, a već danas smo održali konferenciju povodom četrdeset godina rusinistike na FFUNS, na čijoj organizaciji je intenzivno radio. Ovo ističem jer želim da priznam da nam je silno nedostajao, ali baš zato nije dolazilo u pitanje da se od ranije utvrđenoga plana imalo odstupi. I ovo je na neki način samo početak oduživanja duga koji prema njemu osećamo.

Kao što vam je svima poznato, nisam bio ni profesorov učenik, ni kolega sa Odseka, ni neposredni saradnik na nekom od brojnih projekata koje je vodio ili na kojima je radio. Naše puteve je ukrstila sudbina. Najpre smo saradivali na akreditaciji studijskog programa Rusinski jezik i književnost, a poslednje godine još intenzivnije na poslovima organizacije nastave i drugih aktivnosti na samom odseku. Međutim, i to je bilo dovoljno da dobro upoznam njegovu profesionalnu i ljudsku prirodu.

Bio je iskreno posvećen svom pozivu, a naročito profesionalnom napredovanju svojih učenika, čije smo odbrane doktorskih teza s nestrpljenjem očekivali i zajedno im se radovali. Iako istoričar, bio je netremice zagledan u budućnost Odseka. Ako bih morao u najkraćem da dam sud za njegov profesionalni rad, on bi glasio ovako: bio je beskrajno pedantan, uporan u dostizanju svojih ciljeva, istrajan u izvršenju svojih obaveza i potpuno predan svom nastavničkom pozivu.

Mnoge kolege su mi poverile da je bio jedan od omiljenih profesora na Fakultetu, jer je slovio za odličnog, anegdotskog predavača i vrsnog poznavaoa istorijske nauke, a ja bih dodao i jedan od najpristojnijih ljudi na koje ste mogli naići: u svakoj prilici odmeren i beskrajno tolerantan, u svojim nastupima nenametljiv, a u postupcima uvek dobronameran. U sećanjima svojih kolega ostaće kao vedar i topao čovek, te pouzdan i do krajnjih granica ljudskosti korektan saradnik.

Nažalost, usud nam nije dao priliku da se od njega oprostimo. Ali baš zato, njegovim preranim i iznenadnim odlaskom bolno prazno mesto prof. Janka Ramača na Odseku još dugo će nas opominjati na vrednosti koje je zastupao i po kojima je živeo. Ono što nadživi ljudski vek jesu reč i duh. I upravo će njegova reč i njegov duh i dalje služiti kao oslonac i putokaz. Pri čemu ne mislim samo u profesionalnom, naučnom i nastavnom, radu. Već u ljudskosti. Dozvolite mi da na kraju, na osnovu svog iskustva sa profesorom, pokušam da formulišem načela kojih se uvek držao: Bez obzira na to u kojoj si ulozi, bez obzira na okolnosti koje vladaju, bez obzira na to šta se od tebe očekuje, ti ostani – čovek. I takvog ćemo ga i pamtiti.

PRILOG 2

**Reč književnika Mihala Ramača na komemoraciji povodom smrti prof. dr
Janka Ramača**

Dame i gospodo, uvažene kolege, чесне собрание!

Zahvaljujem ovom hramu znanja što mi je data prilika da u ime porodice izgovorim nekoliko rečenica o Janku Ramaču, mom mlađem bratu. U ime Ane, Tatjane, Ksenije i Kristine i njihovih najmilijih hvala svima koji su došli na poslednji ispraćaj, koji su se javljali telefonom, telegramima, mejlovima iz naše zemlje i inostranstva. Hvala svima koji su danas ovde.

Janka sam poznao od njegovog prvog dana, 22. marta 1955. Zajedno smo stasavali, otkrivali lepote salaške prirode i sticali prva saznanja i prve pouke od roditelja, baka i dedova. Niko od njih nije imao visoke škole. Čuvali su i prenosili nam mudrost mnogih pokolenja. Već tada smo naučili da poštujemo težački i svaki drugi rad i stekli radne navike. Janko je već kao osnovac znao da muze krave i da radi sve seljačke poslove.

Zajedno smo proveli četiri godine u Rimu. Janko je tamo otkrio čari helenskog, latinskog i savremenih jezika, helensku i rimsku klasiku, veličanstvena dela doba humanizma i renesanse. Tamošnja gimnazija davala je široko obrazovanje, ali je i vaspitavala, usađivala vrednosti koje stoje u temeljima današnje evropske civilizacije. To je bila osnova s kojom je došao na ovaj fakultet i upisao istoriju. Ja sam ovde diplomirao već kad je on bio doktor nauka.

Zajedno smo, punih 16 godina, prevodili Bibliju na maternji jezik. Da nije bilo njegove istrajnosti, prevod još ne bi bio završen. Držao se pravila da svakog dana mora prevesti bar jednu stranicu. Janko nije lako podnosio činjenicu da su ovde mnogi, tako zvani javni, kuturni i politički delatnici, igorisali taj poduhvat. O njemu se više pisalo u drugim zemljama. Čak je i jedino zvanično priznanje za taj rad stiglo iz inostranstva. Jedno, ali iz večnog grada, s potpisom rimskog prvosveštenika.

Red je da o naučnom delu Janka Ramača govore oni koji su pozvaniji od mene. Ja ću reći da je on meni, mlađoj braći i sestrama bio i uzor i savetnik, vazda spreman da pomogne. Porodici je bio beskrajno odan. U ovom zdanju i u mnogim

amfiteatrima u Ukrajini, Mađarskoj, Poljskoj, Slovačkoj i Češkoj upoznali su ga mnogi. Niko od njega nije čuo ružnu reč. Niko ga nije video neraspoloženog ili ljutitog. Bio je strog prema sebi, blag prema drugima. Blagu narav, dobrotu i umerenost poneo je iz roditeljskog doma i prenosio je kako na porodicu, tako i na studente, kolege i prijatelje.

Za Janka nije bilo neradnih dana. Ako nije radio za kompjuterom, bio je umešni građevinar ili prilježni baštovan. Uvek bi našao vremena i za dugogodišnji hobi – pecanje. Bio je vrstan varaličar. Držao se ne samo zakona, nego i nepisanog ribarskog kodeksa: na prvom mestu je zadovoljstvo, ne ulov po svaku cenu.

Kad god je bio slobodan, dnevno bi prešao desetak kilometara biciklom. Poslednji put je, ne sluteći najgore, od kuće otišao upravo biciklom. Zdrav život omogućavao mu je da neumorno istražuje i piše. U ovih, eto, već mesec dana od njegovog odlaska, stigao sam da samo površno pregledam njegov kompjuter. Pošto je bio poslovično sistematičan, lako je snaći se u tom moru fajlova. Iz gotovo svakodnevnih razgovora znam šta je završavao, šta je bilo pred završetkom, a šta u planu. Ne sumnjam da će deo njegovih rukopisa, u vidu knjiga ili u drugim publikacijama, uskoro postati dostupan naučnoj i široj javnosti.

Poslednjih meseci, želim da kažem i to, izuzetno emotivno je preživljavao napad Rusije na Ukrajinu. Često je odlazio u zemlju predaka, imao je prijatelje od Harkova do Kijeva, Lavova i Užgoroda. Dopisivao se s njima i ovih teških meseci, nesebično im nudio pomoć. Nije bilo dana da me nije pitao imam li bar neku dobru vest.

Janko je uvek gledao u oči. Nasilna smrt došla je otpozadi.

Koliko god njegov prerani odlazak bio nagao i bolan, njegovim najbližima ostaje njegov vedar duh, njegova vera da gašenjem tela ne iščezava duša, njegovo uverenje da ima smisla biti častan, pošten i požrtvovan. I kad odu, ljudi poput Janka Ramača ostaju s onima koje su voleli i koji su ih voleli.

Вичная му памят!